

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 28.10.2010
COM(2010) 614 окончателен

SEC(2010) 1272

SEC(2010) 1276

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията
Извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие**

{SEC(2010) 1272}

{SEC(2010) 1276}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Европа се нуждае от промишлеността.....	4
2.	Новаторски подход към индустриалната политика.....	5
3.	Подобряване на рамковите условия за промишлеността.....	6
3.1.	Преглед на въздействието върху конкурентоспособността и прилагане на интелигентното регулиране	6
3.2.	Подобряване на достъпа до финансиране за бизнеса.....	9
4.	Укрепване на единния пазар.....	10
4.1.	Развитие на единния пазар и спазване на правата на интелектуална собственост	10
4.2.	Политика в областта на конкуренцията.....	12
4.3.	Подобряване на инфраструктурата	14
4.4.	Стандартизация	15
5.	Нова политика в областта на промишлените иновации.....	16
5.1.	Промислени иновации.....	16
5.2.	База от компетенции	20
6.	Извличане на ползи от глобализацията	21
6.1.	Търговско и международно регулиране	21
6.2.	Осигуряване на достъп до суровини и ключови продукти.....	24
7.	Насърчаване на промишленото модернизиране	25
7.1.	Ресурсна, енергийна и въглеродна ефективност.....	25
7.2.	Структурен свръхкапацитет.....	28
7.3.	Работата в областта на корпоративната социална отговорност продължава.....	30
8.	Спецификата на отделните сектори изисква съобразен с нуждите им подход..	31
8.1	Космическото пространство: двигателна сила за иновации и конкурентоспособност в служба на гражданите.....	31
8.2.	Устойчива мобилност	33
8.3.	Справяне с предизвикателствата през обществото.....	35
8.4.	Нови стимули за конкурентоспособността на ЕС чрез веригата на стойността	37
8.5.	В отговор на опасенията на енергоемките промишлени отрасли	39
8.6	Задълбочаване на секторния подход.....	40

9. Заключение: Нова система за управление на индустриалната политика в ЕС.. 40

1. ЕВРОПА СЕ НУЖДАЕ ОТ ПРОМИШЛЕННОСТТА

Днес повече от всякога Европа се нуждае от промишлеността и промишлеността се нуждае от Европа. Със своите 500 милиона потребители, 220 милиона работници и служители и 20 милиона предприемачи единният пазар е от основно значение за изграждането на конкурентоспособна промишлена Европа. Всяко четвърто работно място в частния сектор в Европейския съюз е в областта на преработващата промишленост и най-малко още едно от четири е в сферата на свързаните услуги, които зависят от промишлеността като доставчик или клиент. 80 % от всички усилия в сферата на научноизследователската и развойната дейност в частния сектор се полагат от промишлеността — тя е двигателната сила на иновациите и осигурява решения за предизвикателствата, пред които е изправено нашето общество.

От ключово значение е увеличението на **производителността в преработващата промишленост и свързаните услуги**, за да се подпомогне поемането отново по пътя на растежа и създаването на работни места, да се възстановят доброто функциониране и устойчивото развитие на икономиката на ЕС и да се окаже подкрепа на нашия социален модел. Ето защо промишлеността е на преден план в новия модел за растеж на икономиката на ЕС, както това беше формулирано в стратегията „Европа 2020“.

Поради финансовата и икономическата криза вниманието отново беше привлечено върху основната роля на **веригата на стойността на силната, конкурентоспособна и диверсифицирана преработваща промишленост** с оглед на конкурентоспособността и потенциала за разкриване на работни места в ЕС. В настоящото съобщение е установена стратегическа рамка за нова интегрирана индустриална политика, която ще стимулира икономическото възстановяване и заетостта, като гарантира просперираща промишлена база от световно качество в ЕС.

Малките и средните предприятия (наричани по-нататък „МСП“) осигуряват 2/3 от заетостта в сферата на промишлеността и голяма част от потенциала за растеж и работни места на промишлеността на ЕС е в жизнеспособните и активните МСП. Поради това насърчаването на създаването, на ръста и на международното измерение на МСП трябва да е в центъра на новата интегрирана индустриална политика на ЕС.

През последното десетилетие **световната бизнес среда** се промени радикално¹. Това създава както предизвикателства, така и възможности за европейската промишленост: индустриалната политика следва да допринесе за оползотворяването на тези възможности. Промишлеността на ЕС се конкурира с тази на Китай, Бразилия, Индия и на други държави с бързо развиваща се икономика и по отношение на продуктите с висока добавена стойност. Технологиите, ИКТ и компетенциите придобиват все по-голямо значение за международната конкурентоспособност. Международните вериги на стойността стават във все по-голяма степен взаимосвързани и е налице все по-засилваща се конкуренция за недостатъчните енергийни ресурси и суровини. Също така промишлеността на ЕС трябва да заеме лидерската позиция в прехода към икономика с ниски въглеродни емисии и с ефективно използване на ресурсите.

¹ ГД „Предприятия и промишленост“: „Преработващата промишленост на ЕС: кои са предизвикателствата и възможностите през идните години?“ („EU Manufacturing Industry: What are the Challenges and Opportunities for the Coming Years?“)

Налице са основания за вяра в способността на промишлеността на ЕС да отговори на тези предизвикателства и да продължи да бъде двигателната сила за растежа в областта на икономиката на ЕС. До началото на финансовата и икономическата криза **европейската промишленост** по-скоро показваше добри резултати в тази бързо променяща се среда. Подложена на силен натиск от страна на новите конкуренти, тя успешно запази дела си в световната търговия през последното десетилетие. На продуктите на преработващата промишленост се дължаха 75 % от износа. Сектори, като фармацевтичната промишленост и машиностроенето, се развиха силно. В подем бяха също така автомобилната, химическата и авиационно-космическата промишленост. Икономическата криза, която първо предизвика **временен срив на продукцията на преработващата промишленост**, беше последвана от отчетливо възстановяване, когато продължи растежът на световната търговия и излишъците от складовите наличности бяха пуснати на пазара. Разбира се, някои сектори бяха засегнати в по-голяма степен и за по-продължително време, отколкото други.

Динамично развиваща се и силно конкурентоспособна преработваща промишленост на ЕС може да осигури ресурсите и много от решенията за обществените предизвикателства, пред които е изправен ЕС, като изменението на климата, здравеопазването и застаряването на населението, развитието на добре функциониращо, стабилно и сигурно общество и просперираща социална пазарна икономика.

Необходимият **преход към по-устойчива и приобщаваща икономика с ефективно използване на ресурсите** ще трябва да бъде подпомогнато от хоризонтални и секторни политики на всички равнища и ще изисква засилване на европейското управление и социалния диалог.

2. НОВАТОРСКИ ПОДХОД КЪМ ИНДУСТРИАЛНАТА ПОЛИТИКА

В настоящото съобщение е предложен новаторски подход към индустриалната политика, за да може икономиката на ЕС да поеме по пътя на динамичния растеж, който ще увеличи конкурентоспособността на ЕС, ще генерира растеж, ще създаде работни места и ще даде възможност за преход към икономика с ниски въглеродни емисии и с ефективно използване на ресурсите.

Конкурентоспособността и устойчивото развитие на европейската промишленост трябва да се изведат на преден план с амбициозна стратегическа рамка за нова политика за конкурентоспособна промишленост. Това налага индустриалната политика да се разбира в по-широк смисъл:

На първо място, тя засяга политиките, които имат въздействие върху конкурентоспособността на промишлеността и отделните сектори по отношение на разходите, цените и иновациите в областта, като например политиката в сферата на стандартизацията или иновациите или секторните политики, насочени към резултатите по отношение на иновациите в отделните сектори например.

На второ място, е **необходимо да се разгледат последиците за конкурентоспособността от инициативите в сферата на всички други политики**, като транспортът, енергетиката, околната среда или социалната политика и защитата на потребителите, както и политиката на единния пазар или търговската политика. Те са основни елементи на една съвкупност, тъй като могат също така да имат значително

въздействие върху конкурентоспособността на промишлеността по отношение на разходите, цените и иновациите.

Този новаторски подход се характеризира със следното:

- **Обединяване на хоризонтална база и секторно приложение.** Настоящите предизвикателства изискват от отделните икономически отрасли сериозни усилия за адаптиране и амбициозни стратегии за преход. **Всички сектори са важни и Комисията ще продължи да прилага целесъобразен подход в зависимост от нуждите на всеки един от тях.** Когато е уместно, Комисията ще разгледа приемането на подходящи мерки, за да са информирани потребителите и за да се насърчи постигането на отлични резултати в определени промишлени сектори. **Координирани европейски стратегически мерки.** Разделението на труда в световен мащаб се засилва и идеята за национални сектори или отрасли със слаба връзка с останалите сектори или останалата част от света става все по-неактуална.
- Трябва да се вземе предвид **цялата верига на стойността и доставките**, като се започне от достъпа до енергийни ресурси и суровини и се стигне до следпродажбеното обслужване и рециклирането на материалите. Някои от тези части на веригата са задължително извън Европа и ето защо е необходимо всички отрасли да имат „глобалистичен подход“.
- **Комисията ще докладва редовно за политиките и резултатите на ЕС и държавите-членки в областта на конкурентоспособността и промишлеността.** Тъй като много от необходимите рамкови условия за конкурентоспособна и устойчиво развиваща се промишленост се определят на равнището на държавите-членки, наблюдението следва да обхваща не само резултатите по отношение на конкурентоспособността, но и политиките в областта на конкурентоспособността².

Успехът на тази нова индустриална политика ще намери непосредствен израз в увеличен ръст и брой работни места и подобрена международна конкурентоспособност на промишлеността на Европа. Освен това използването на ресурсите и енергийните носители и емисиите на парникови газове следва да бъдат отделени от растежа на производството в съответствие с цялостните амбиции от стратегията „Европа 2020“.

3. ПОДОБРЯВАНЕ НА РАМКОВИТЕ УСЛОВИЯ ЗА ПРОМИШЛЕНОСТТА

3.1. Преглед на въздействието върху конкурентоспособността и прилагане на интелигентното регулиране

Въпреки наличието на добре разработен корпус на законодателството и регулирането на ЕС, все още съществува значителна възможност за по-добро регулиране на европейско и национално равнище. От ключово значение е да се извърши по-нататъшен напредък към **интелигентно регулиране**³ на всички равнища на регулаторната намеса и във всички области на политиките, които засягат конкурентоспособността на промишлеността. Това има две измерения.

² Работен документ на службите на Комисията за резултатите и политиките на държавите-членки в областта на конкурентоспособността SEC(2010)1272. Основните заключения от този доклад по отношение на предизвикателствата, които са общи за голяма част от държавите-членки в ЕС, са изведени на преден план в текстови полета.

³ COM(2010) 543.

На първо място е важно да се гарантира, че всички предложения в областта на политиките със значително въздействие върху промишлеността се подлагат на задълбочен анализ за въздействието им върху конкурентоспособността. Примери за такива мерки са новите законодателни актове за вътрешния пазар, основните регламенти за финансовите пазари, които могат да окажат въздействие върху достъпа до финансиране, и новите законодателни документи във връзка с изменението на климата или с опазването на околната среда. **Анализът на въздействието върху конкурентоспособността би трябвало да се извършва в рамките на съществуващата практика на оценка на въздействието** чрез:

- оценка и отчитане на общото въздействие от дадено предложение върху конкурентоспособността, включително последиците за инвестициите, разходите, цените и иновациите в областта на промишлеността и отделните сектори, както и удовлетворението на потребителите, и особено като се взема под внимание потенциалното взаимодействие между предложението и други съществуващи или планирани законодателни актове и регулаторни документи;
- гарантиране на прозрачността на планираната дейност по оценка на въздействието чрез публикуването на „пътни карти“ за всички инициативи, които е вероятно да имат значително въздействие, особено тези в областта на конкурентоспособността;
- допитване до мнението на бизнеса и другите заинтересовани страни при подготовка на важните законодателни инициативи чрез обсъждането със заинтересованите страни и насърчаването им да използват „пътните карти“ при формулиране на тяхното становище по съответния въпрос;
- продължаване на практиката всички важни предложения на Комисията, които вероятно ще имат значително въздействие, включително плановете за действие (и мандатите за търговски преговори), да подлежат на оценка на въздействието и да се представят на вниманието на комитета за оценка на въздействието;
- посочване на мерките, които ще подлежат на оценка на въздействието, в „пътните карти“ към годишната програма.

Вторият елемент ще бъде **последващата оценка** на въздействието от законодателния акт върху конкурентоспособността. Системните оценки на законодателните актове трябва да станат неделима част от интелигентното регулиране. Оценката на резултатите ще доведе до по-гъвкаво и по-прозрачно разработване на политиките, което ще е в по-голяма степен основано на условията към дадения момент, и ще подпомогне набелязването на новите възможности за подобряване на качеството на законодателните актове, включително опростяване и намаляване на административната тежест. Тъй като в миналото по разбираеми причини законодателството поставяше акцента върху цели от основополагащо значение (като регулиране на единния пазар, съблюдаване на екологичните цели и др.), потенциалното отражение върху конкурентоспособността на промишлеността и, особено, кумулираното въздействие от законодателството не винаги бяха напълно оценявани. Ето защо Комисията планира да допълни оценката на отделни законодателни актове с по-подробни оценки на политиките. Чрез тези своеобразни „проверки на целесъобразността“ ще се преценява дали регулаторната рамка за дадена област на политиката е подходяща за постигане на целта и ако това не е така, какво следва да се подобри. При този процес ще се цели намаляване на излишната тежест и рационализиране на корпуса на законодателството, формиран с течение на времето, като се набележат дублиранията, пропуските,

несъответствията и неактуалните мерки. От опита, придобит при опростяване на законодателството в контекста на т.нар. „нов подход“ за единния пазар на стоки, могат да се почерпят ценни поуки в това отношение.

Въпреки съществения напредък през последните години по-голямата част от държавите-членки все още са изправени пред сериозни и открити предизвикателства във връзка с интелигентното регулиране и бизнес средата, особено за МСП. Необходимо е да се положат повече и по-системни усилия от страна на държавите-членки за намаляване на административната тежест, за продължаване на изпълнението на политиките за по-добро регулиране и електронно управление, за прилагане на принципа „Мисли първо за малките!“ във връзка с МСП и за опростяване на механизмите за оказване на подкрепа. Обменът на добри практики между отговорните политически фактори може да даде възможност за реализирането на целите на политиките по начин, при който тежестта за бизнеса е по-малка.

Необходимо е също така да се продължи подобрието на бизнес средата, особено за МСП. В това отношение беше осъществен голям напредък по Лисабонската стратегия и „*Small Business Act*“, приет от Комисията през юни 2008 г.⁴ Същевременно от ключово значение е осъществяването на по-нататъшен напредък чрез постоянното прилагане на принципа „Мисли първо за малките!“ и чрез нови инициативи в подкрепа на конкурентоспособността на МСП, като достъпа до пазарите и иновациите в областта на опазването на околната среда, сътрудничеството между предприятията и международното измерение на дейностите.

⁴

COM(2008) 394.

Комисията:

- като част от процеса по оценка на въздействието ще извърши задълбочен анализ на въздействието върху конкурентоспособността на промишлеността във връзка с всички нови важни предложения в областта на политиките със значителни последици върху промишлеността и ще започне последващи оценки и „проверки на целесъобразността“ на законодателството на ЕС, включително въпросите на конкурентоспособността на промишлеността (от 2011 г. нататък);
- ще преразгледа „Small Business Act“, за да продължи да подобрява бизнес средата за МСП и ще разглежда нововъзникващи въпроси, като достъпа до пазарите и иновациите в областта на опазването на околната среда, сътрудничеството между предприятията и международното измерение на дейностите (2010 г.).

Държавите-членки се приканват:

- във връзка с основните си предложения в областта на политиките да направят необходимото за извършването на оценка на въздействието върху конкурентоспособността на промишлеността и да прилагат „проверките на целесъобразността“ към националните си законодателни актове;
- да прилагат „Small Business Act“, да направят по-нататъшни подобрения в бизнес средата и да съблюдават принципа „Мисли първо за малките!“.

3.2. Подобряване на достъпа до финансиране за бизнеса

От ключово значение е **финансовите пазари да станат по-устойчиви и по-ефективни** и да се гарантира, че те имат правилните стимули за финансиране на реалната икономика и инвестициите, а не насърчават финансовите спекулации. При регулирането на финансовите пазари трябва да се избягва излагането на опасност както на краткосрочните нужди от финансиране на реалната икономика, така и на способността на дружествата да покриват рисковете.

Достъпът до финансиране беше набелязан от повечето държави-членки като сериозна слабост, особено за МСП и финансирането на иновациите. Много държави използват временната рамка за държавните помощи, за да разработят мерки за икономическо възстановяване. По-конкретно държавите-членки увеличиха експортното кредитиране, експортното застраховане и гаранционните схеми за банковите заеми за МСП. Просрочените плащания от страна на публичния сектор все още са проблем в повечето от държавите, а в някои държави все още съществува значителна възможност за съкращаване на забавянията при плащане.

Непосредствено след финансовата и икономическата криза **достъпът до финансиране за бизнеса остава основно предизвикателство**, особено за МСП. Кредитирането все още не е възвърнало предишните си нива и финансовите пазари продължават да са предпазливи към рисковете. Заедно с финансовите институции и представители на бизнеса Комисията създаде форума по финансирането на МСП, за да оценява и разпространява добрите практики и за да търси нови иновативни решения за осигуряване на достъп до финансиране за бизнеса, особено МСП.

Модернизирането на промишлената база на Европа и инфраструктурата ѝ ще изисква съществени нови инвестиции, включващи **повече частни капитали за продуктивни инвестиции**, по-конкретно чрез пазарите на рисков капитал. Това се отнася особено за финансирането при стартирането на бизнес, динамично развиващите се предприятия и

научноизследователската и развойната дейност и иновациите, които често не могат да бъдат финансирани със собствените средства. Предвид настоящото много значително влошаване на състоянието на публичните финанси в няколко държави-членки, следва да се разгледат нови и иновативни решения, включително схеми, съфинансирани по регионалната политика на ЕС, а за хранително-вкусовата промишленост — по линия на общата селскостопанска политика, за да се гарантира ефективна и ефикасна финансова подкрепа така, че публичните финанси и механизмите за стимулиране да отговарят на стратегическите цели на ЕС.

Мащабните частни инвестиционни проекти и инфраструктурните инвестиции също така зависят от добре функциониращите финансови пазари. Те могат да привлекат частни и публични капитали извън ЕС, включително **преки чуждестранни инвестиции** от държавни инвестиционни фондове. Много е важно тези фондове да оперират в отворена инвестиционна среда и да спазват определени стандарти по отношение на прозрачността и управлението в съответствие с най-добрите практики, установени от МВФ и ОИСР.

Комисията:

- *в съответствие със съобщението за следващите мерки за реформиране на финансовите услуги⁵ ще предложи законодателен акт, за да гарантира, че финансовите пазари стават по-устойчиви и по-ефективни, като едновременно с това гарантира, че те не застрашават финансовите нужди на реалната икономика. Потенциалното въздействие върху достъпа до финансиране, особено за МСП, ще бъде оценено и напълно взето предвид при подготовката на бъдещи законодателни актове;*
- *ще разгледа дали акцентите на европейските финансови инструменти могат да бъдат променени в следващия програмен период (след 2013 г.), за да се допринесе за преодоляване на слабостите на пазара при финансирането на малкия бизнес и иновациите.*

Държавите-членки се приканват да разработват и споделят най-добри практики по отношение на държавните схеми за достъп до финансиране (2011/2012 г.).

4. УКРЕПВАНЕ НА ЕДИННИЯ ПАЗАР

4.1. Развитие на единния пазар и спазване на правата на интелектуална собственост

Единният пазар беше една от основните двигателни сили на икономическия растеж в Европейския съюз през последните 20 години. Той осигури на промишлеността на ЕС значително намаление на разходите по трансграничните трансакции, увеличение на конкуренцията и реализиране на значителни икономии от мащаба и обхвата поради съществуването на пазар на европейско равнище. Но все още са налице пречки. Те включват различаващите си национални правила, дублирането на процедури и трудностите при достъпа до някои пазарни сектори. Актът за единния пазар (*Single Market Act*) има за цел да допринесе за отстраняването на тези пречки и едновременно с това да възстанови доверието в единния пазар, увереността на бизнеса, работниците,

⁵ COM(2010) 301.

служителите, инвеститорите и потребителите, че всички те ще се ползват от предимствата на единния пазар, който води до силно конкурентоспособна социална пазарна икономика.

Беше осъществено значително **сближаване на законодателството** в много сфери, които са от значение за стопанската дейност. Независимо от това обикновено европейската промишленост и гражданите на ЕС все още се сблъскват с 27 много различни правни действителности, подробно разработени на национално и регионално равнище. Това затруднява ефективното разпределение на ресурсите в Европа и конкурентоспособността на европейската промишленост. Ето защо е важно да се разгледат внимателно съществуващото законодателство и административните процедури, за да се набележат **областите, в които по-нататъшното хармонизиране ще доведе до увеличаване на ефективността**. Макар че част от тази работа вече започна, в много сфери тя все още предстои.

Бизнес услугите, като например логистиката, средствата за управление, дизайнът, маркетингът и рекламата, стават все по-важни за съвременната преработваща промишленост. Те са основни производствени фактори и същевременно увеличават стойността на продуктите. Докато с прилагането на Директивата за услугите се отстраниха административните пречки пред трансграничното предоставяне на услуги, все още съществуват други сфери, където има пречки и трябва да се подобри функционирането на вътрешния пазар на услуги. Ето защо промишлените потребители на външни услуги са изправени пред силно фрагментиран и непрозрачен пазар, където често липсват добре определени стандарти за качеството. Създаването на проспериращ единен пазар на бизнес услуги налага неотложното решаване на тези въпроси.

Очакваните от дълго време подобрения на **европейската система за правата на интелектуална собственост** са от ключово значение, особено създаването на ефективна система за патент на ЕС и за решаване на патентни спорове. По-ефективно прехвърляне, управление и използване на правата на интелектуална собственост са ключът към успеха на усилията в областта на научноизследователската и развойната дейност и иновациите, които са решаващи за дългосрочната конкурентоспособност. Освен това прехвърлянето на тези права трябва да е съчетано с по-ефективно правоприлагане. **Фалшифицирането и пиратството** в рамките на единния пазар и извън него засягат все повече и по-разнородни сектори и широка гама от предприятия. Фалшифицирането на стоки, като фармацевтични продукти, електронно оборудване и автомобилни части, може да породи сериозни рискове за здравето и безопасността, както и да намали рентабилността а промишлеността и стимулите за иновации.

Комисията:

- *ще гарантира своевременното прилагане на Акта за единния пазар;*
- *ще изготви многогодишен план за действие на ЕС за развитие на наблюдението на пазара на ЕС. Освен това в сътрудничество с националните органи в областта на митниците и наблюдението на пазара ще разработи насоки за митническият контрол в сферата на безопасността на продуктите;*
- *ще проучи внимателно законодателството на ЕС в определени сфери, включващи по-конкретно свободното движение на стоки, за да набележи областите, в които по-нататъшната хармонизация би могла значително да съкрати разходите за трансграничното извършване на стопанска дейност;*

- *ще създаде група на високо равнище за бизнес услугите, за да се разгледат слабостите във връзка с пазарите, стандартите, иновациите и въпросите на международната търговия в сектори, като например логистиката, средствата за управление, маркетингът и рекламата (2012 г.);*
- *през ноември 2010 г. ще представи бъдещите си действия, за да се подобри спазването на правата на интелектуална собственост, включващи по-конкретно инициатива за укрепване на Европейската обсерватория за фалшифицирането и пиратството.*

Съветът и Европейският парламент се приканват:

- *да приемат възможно най-бързо предложенията за патент на ЕС и единна система за решаване на патентни спорове, за да може първите патенти да бъдат издадени през 2014 г.;*
- *да разработят и обменят най-добри практики и материали във връзка с наблюдението на пазара, митниците и общата подкрепа за бизнеса, за да се подобри спазването на правата на интелектуална собственост.*

4.2. Политика в областта на конкуренцията

Функциониращите конкурентоспособни пазари допринасят за конкурентоспособността на европейските отрасли по няколко начина. Конкуренцията е в основата на иновациите и увеличението на ефективността и създава стимули за предприятията да повишават производителността си. Като гарантира равни условия, политиката в областта на конкуренцията осигурява достъп до големия и модерен вътрешен пазар на ЕС. Конкурентоспособните пазари също така увеличават натиска за осъществяване на необходимото повишаване на ефективността с оглед постигане и поддържане на конкурентоспособност.

Освен това правилата в областта на конкуренцията осигуряват конкретни рамки за подкрепа на конкурентоспособността на европейската промишленост и за прехода към промишленост с по-ефективно използване на ресурсите. Чрез контрола върху държавните помощи, тръстовете и сливанията Комисията гарантира липсата на нарушаване на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар. Освен това прилагането на политиката на конкуренция е важен инструмент за защита на европейските предприятия от практики, които оказват отрицателно въздействие върху конкурентоспособността, като поделене на пазара, презапасяване с капацитет или предотвратяване на трансграничните дейности, и които водят до по-високи цени. Това е особено важно за пазарите на производствени фактори, като промишлените услуги, които са важни за конкурентоспособността на европейските промишлени отрасли по отношение на разходите.

Освен това, като увеличава иновациите и производителността, политиката в областта на конкуренцията е ефективно средство за европейските предприятия да се справят с нововъзникващи въпроси във връзка с конкурентоспособността в световен мащаб, включително тяхната позиция на международните пазари. По-конкретно контролът върху сливанията е от ключово значение с оглед на възможността за предприятията да се реструктурират чрез сливане така, че да разширяват сферите си на дейност, като едновременно с това гарантира, че клиентите и потребителите на европейската

промишленост са защитени от увеличения на цените и последиците от други нелоялни практики.

Контролът върху държавните помощи има ключова роля за предотвратяване на изкривяванията в рамките на единния пазар; освен това разработването на правилата за държавните помощи допринася за насърчаване на конкурентоспособността на промишлеността в Европа. Тези правила осигуряват рамка, която направлява инвестициите на държавите-членки с оглед на набелязаните слабости на пазара.

4.3. Подобряване на инфраструктурата

Конкурентоспособността на европейската промишленост зависи основно от качеството и ефективността на **инфраструктурните услуги в областта на енергетиката, транспорта и съобщенията**. Повишаването на качеството и модернизирването на тези мрежи са от ключово значение. Необходимо е транспортните мрежи да бъдат подобрили, за да се преодолеят слабостите и за да се подобрят трансграничните връзки. Качеството на енергийните мрежи трябва да бъде повишено и те трябва да бъдат модернизирани, за да включват „интелигентни“ мрежи, да улесняват интегрирането на възобновяеми източници на енергия, да гарантират един напълно функциониращ вътрешен енергиен пазар и за да се повиши сигурността на доставките. Необходими са по-нататъшни усилия за повишаване на качеството на инфраструктурата в новите държави-членки и в по-слабо развитите региони. Тези подобрения ще изискват големи инвестиции и разработването на иновативни решения за финансирането, като проектни облигации и публично-частни партньорства. Във водещата инициатива „Програма в областта на цифровите технологии“ са открити предизвикателствата и са предложени стратегически мерки в областта на съобщенията. Също така в предстоящото съобщение за енергийната инфраструктура и Бялата книга за устойчивия транспорт ще бъде разгледан този въпрос в контекста на транспортната и енергийната инфраструктура. Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионният фонд са с ключова роля в развитието и повишаването на качеството на тази инфраструктура.

Конкуренцията, ефективността на публичните и частните услуги и инфраструктурата са важни детерминанти за конкурентоспособността на промишлеността в държавите-членки. В много държави-членки увеличаването на конкуренцията в областта на мрежовите индустрии остава предизвикателство, на което трябва да се отговори. В някои държави-членки е необходимо да се обърне внимание на автомобилния превоз и енергийната инфраструктура. Бавните процедури по издаване на разрешително и приемането от страна на обществеността също така представляват съществени слабости на развитието на инфраструктурата.

Често някои услуги на европейските мрежи са предоставяни на **относително висока цена**. Като средна стойност цените на електроенергията в Европа са високи спрямо международните стандарти. Поради това е налице необходимост от създаване на ефективен вътрешен пазар в областта на енергетиката и наскоро приетият трети пакет от документи във връзка с енергетиката ще бъде основно средство за целта. Необходимо е по-стриктно спазване на правилата в областта на конкуренцията, за да се намалят случаите на нарушаване на конкуренцията, като злоупотребата с господстващо положение от страна на пазарните субекти. Неуспехът при решаването на този въпрос би увеличил опасностите от преместване на мястото на стопанската дейност.

На последно място, отделните енергийни, транспортни и съобщителни **мрежи трябва да станат по-интегрирани**, за да дадат възможност за предоставянето на нови конкурентоспособни услуги. В същото време това **интегриране би осигурило и нови източници на растеж и иновации**.

Комисията:

- *ще предприеме конкретни действия за по-нататъшно развитие на ефективен вътрешен пазар в областта на автомобилния, въздушния, железопътния и водния транспорт (предстояща Бяла книга за транспортната политика) и за*

преодоляване на слабостите в областта на транспорта чрез бъдещото преразглеждане на насоките за трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) въз основа на новата методология за структурирано проектиране на трансевропейската транспортна мрежа на базата на създаването на основна мрежа;

- ще приеме пакет от мерки във връзка с енергийната инфраструктура в подкрепа, наред с другото, на развитието на вътрешен енергиен пазар, като разгледа проблема с липсващите инфраструктурни връзки от европейско значение и предложи необходимите инструменти за гарантиране на тяхното своевременно реализиране;
- ще увеличи усилията си за либерализиране на енергийните пазари на ЕС, за да увеличи конкуренцията в сектора и за да се избегне поставянето на преработващата промишленост на ЕС в значително по-неблагоприятно положение на световните пазари;
- заедно с групата на ЕИБ ще разработи стратегия за финансирането на инфраструктурите, включваща създаването на европейски проектни облигации за финансирането на проекти и увеличаването на използването на публично-частни партньорства.

Държавите-членки се приканват:

- да поставят засилен акцент върху отстраняването на установените слабости в областта на транспорта и трансграничното свързване на енергийните мрежи;
- бързо да започнат да прилагат третия пакет от документи за вътрешния енергиен пазар.

4.4. Стандартизация

Една от основните политики, които позволяват да се извлекат ползи от хармонизацията и икономии от мащаба, е **стандартизацията**, било то на европейско, международно или национално равнище. Също така често самите пазари генерират реални стандарти чрез технологическо лидерство, пазарни споразумения и/или господстващо положение на пазара.

Европейските стандарти вече имат съществена роля за улесняване на навлизането на пазара на иновативни стоки и за съкращаване на производствените разходи. Конкурентен процес по стандартизация, при който отделните доставчици на технологии се конкурират, подпомага индустриалната политика, като гарантира, че промишлените клиенти и в крайна сметка и потребителите се ползват от стандарти, при които технологиите не се предлагат на цени, надвишаващи конкурентните нива. За отделните отрасли от преработващата промишленост общата цел за идните десет години е развитието на **система от стандарти за Европа**, която ще отговаря на очакванията на пазарните субекти и на европейските публични органи. Необходимо е това да се осъществи в един бързо развиващ се свят и общество и за предпочитане следва да насърчава и европейското влияние извън единния пазар в условията на глобализираната икономика. Европа трябва да предприеме допълнителни мерки, за да запази стратегическата си позиция по отношение на международната стандартизация.

Освен това е необходимо стандартите да са разработени така, че да подпомагат европейската политика да се справи успешно с „големите предизвикателства“, като изменението на климата, устойчивото развитие, застаряването на население и иновациите като цяло. Стандартите трябва да станат неделима част от научните

изследвания и разработването на политиките от самото им начало. Като заема лидерска позиция в развитието на европейски или международни стандарти за тези най-нови търгуеми стоки и технологии (като нанотехнологии и други главни базови технологии, електрически коли, технологии в областта на здравеопазването, енергийно ефективни продукти, възобновяеми източници на енергия и други екологични технологии и бизнес услуги), Европа може да генерира конкурентно предимство за своите стопански субекти и да улесни търговския обмен. В степената, в която стандартите трябва да бъдат двигателна сила за иновациите, както е посочено във водещата инициатива на ЕС „Съюз за иновации“, Европа трябва да разработи по-гъвкави методи за работа с отделните субекти в областта на стандартизацията и да иска от тях да използват целия набор от възможности (спецификации, споразумения на работни форуми) за адекватно подпомагане на европейските политики. Това ще даде възможност за по-гъвкаво и по-бързо разработване на стандартите в иновативните сфери.

Ефективността и ефикасността на европейската стандартизация трябва да се оптимизира чрез укрепване на структурите за хармонизирани стандарти, усъвършенстване на процеса по стандартизация на всички нива и бързо приемане на най-добрите съществуващи световни стандарти в областите, където световната стандартизация е добре установена, като например в областта на ИКТ. Стандартите не следва да създават допълнителна тежест, например за МСП. Вместо това, те следва да водят до по-голяма ефективност и да действат като стимул за иновациите. Крайната цел следва да бъде сближаването на стандартите на световно равнище.

Комисията:

- *под формата на съобщение за стандартизацията и законодателно предложение в началото на 2011 г. ще представи стратегия за засилване на ролята на европейската стандартизация в един бързо променящ се свят и общество. Това ще включва ускоряване на процеса по стандартизация, включително и в сектора на ИКТ, увеличено участие на МСП и другите заинтересовани страни и разработване на стандарти за услугите. Също така в съобщението ще се разгледат възможностите за гарантиране в дългосрочен план, че системата по стандартизацията е в състояние да се адаптира бързо към променящата се среда и да допринася за европейските стратегически цели както в рамките на ЕС, така и извън него, включително чрез независим преглед.*

5. НОВА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ПРОМИШЛЕНИТЕ ИНОВАЦИИ

5.1. Промислени иновации

Отговорът на предизвикателствата, които поставят конкуренцията в световен мащаб и увеличената устойчивост, изисква реализирането на отлични резултати в областта на иновациите. Те са основна двигателна сила за производителността, увеличената енергийна и ресурсна ефективност, подобрените характеристики на стоките и услугите и създаването на нови пазари. Европа обаче няма достатъчно добри постижения по отношение на реализирането на отличните си концептуални резултати в стоки и услуги, които се предлагат на пазара. Новата политика в областта на промишлените иновации трябва да насърчава много по-бързото разработване и предлагане на пазара на стоки и услуги и да гарантира, че предприятията от ЕС са първите, които навлизат на пазара. Без тези иновации промишлеността на Европа няма да може да се конкурира успешно

на световния пазар нито в областта на технологичните отрасли, нито в сферата на традиционните сектори.

Във водещата инициатива „Съюз за иновации“ се очертава общият подход за успешен и характерен европейски подход в областта на иновациите. Налице е спешна нужда от по-добра координация в областта на образованието, научноизследователската и развойната дейност и иновациите, повече последователност в сферата на науките, технологиите и сътрудничеството по отношение на иновациите с останалата част от света, глобален подход към предизвикателствата пред обществото, установяване на равни условия за научноизследователската и развойната дейност и иновациите, подобрен достъп до финансиране и рисков капитал и поставяне на необходимия акцент върху конкурентоспособността и предизвикателствата пред обществото.

Основно предизвикателство е бързо да се развие и да стигне до пазара европейският научен капацитет в областта на нововъзникващите технологии. **Главните базови технологии**⁶, като промишлени биотехнологии, нанотехнологии, усъвършенствани материали, фотоника, микро- и наноелектроника и усъвършенствани производствени системи, могат да осигурят базата за широка гама от нови процеси и стоки и услуги, включително развитието на изцяло нови сектори през следващото десетилетие. Европа заема лидерска позиция в научните изследвания, но трябва да се направи необходимото за своевременното разгръщане и възприемане на тези технологии от промишлеността на ЕС, включително от МСП. По-тясно сътрудничество по отношение на политиките и програмите във връзка с технологиите, по-добър достъп до финансиране и засилена подкрепа за пилотни и демонстрационни проекти са от основно значение за ускоряване на разработването на търговски технологии. За създаването на динамичен единен пазар за иновационни стоки и услуги са необходими своевременно приемане на законодателни актове за вътрешния пазар, ускоряване на стандартизацията, отговаряне на опасенията на потребителите на ранен етап и обществени поръчки по време на предлагането на пазара и преди това. Във водещата инициатива „Съюз за иновации“ беше съобщено за средносрочен преглед на насоките за държавните помощи за научноизследователска и развойна дейност и иновации, при който ще се разгледа кои форми на иновации могат да бъдат подкрепяни, включително що се отнася до главните базови технологии и иновациите, които дават отговор на основни предизвикателства пред обществото, както и по какъв начин те могат да бъдат използвани най-добре от държавите-членки.

Държавите-членки с по-високи от средните резултати за иновациите бяха проактивни в отговора си на икономическата криза, особено като използваха допълнителни временни мерки за насърчаване на научните изследвания и иновациите. В повечето случаи това не беше така за държавите с по-ниски от средните за ЕС резултати, които рискуваха да се задълбочи разликата по отношение на постиженията в научноизследователската и развойната дейност и иновациите. Подобрението на компетенциите и укрепването на обмена на технологии и високоспециализирани дейности придобиват още по-голяма значимост в тези държави.

Европейската промишленост трябва също така да увеличи **базата си от знания**, за да остане конкурентоспособна, като инвестира в научни изследвания и иновации за „интелигентна“, устойчива и приобщаваща икономика. От 2004 г. Комисията подкрепя създаването на европейски технологични платформи, които да събират заедно

⁶ COM(2009) 512.

заинтересованите субекти от сферата на промишлеността на равнището на ЕС, за да се разработва обща визия за научноизследователската и развойната дейност и за да се насърчават мненията за политиките на ЕС. Бяха създадени съвместни технологични инициативи за продължаване на научните изследвания на европейско равнище в области с висок иновационен потенциал. Комисията стартира също така три публично-частни партньорства като част от европейския план за икономическо възстановяване: „фабрики на бъдещето“, „енергийно ефективни сгради“ и „зелени“ автомобили“, за да подкрепя средносрочните и дългосрочните научноизследователски и развойни дейности в отговор на неотложните предизвикателства по отношение на конкурентоспособността и устойчивото развитие в основните промишлени отрасли. Общностите на знанието и иновациите в рамките на **Европейския институт за иновации и технологии** осигуряват модели за насърчаване на иновациите и включват на европейско равнище цялата верига на иновациите, като се започне от образованието и научните изследвания и се стигне до предлагането на пазара, поставяйки акцент върху стабилното управление.

Подобреното използване на **ИКТ за промишлената конкурентоспособност, оптимизирането на ресурсите и иновациите** ще бъдат също така от ключово значение за конкурентоспособността, както е посочено във **водещата инициатива „Програма в областта на цифровите технологии“**⁷ от стратегията „Европа 2020“. Възможно е бизнесът в ЕС да се изправи пред нарастващ и сериозен недостиг на специалисти и напреднали ползватели в областта на ИКТ. Едновременно с това е необходимо да се насърчава по-иновативно използване на ИКТ чрез промишлените вериги на стойността така, че да се ускорят бизнес операциите, например чрез електронни фактури, и да се увеличава общата конкурентоспособност чрез демонстрационни проекти за стимулиране на интеграцията на предприятията, особено МСП, в световните вериги на стойността в областта на цифровите технологии.

За ефективна политика по отношение на иновациите се нуждаем от по-добра представа за **резултатите по отделни сектори в областта на иновациите** и за бъдещия потенциал. Обсерваторията за иновациите по сектори на Комисията набелязва ключовите предизвикателства в няколко сектора и установи големи различия между държави и сектори. От основно значение е да се подобри разработването на инструментите на политиките на ЕС, за да се подпомагат структурните промени и иновациите, особено в областта на развитите сектори. Наред с това по-тясно междусекторно сътрудничество може да увеличи креативността и иновациите в дружествата. Това изисква дружествата да „погледнат“ извън сектора си, така че са необходими нови механизми, за да се гарантира ползотворният обмен на идеи и бизнес модели. Потенциалът за тези контакти между отделните сектори трябва да бъде допълнително разгледан и да бъде претворен в мерки на политиките.

Групите от предприятия и мрежите подобряват промишлената конкурентоспособност и иновации, като обединяват ресурси и компетенции и насърчават сътрудничеството между бизнеса, публичните органи и университетите. Политиките по отношение на групите от предприятия, разработени на регионално и национално ниво и на равнището на ЕС, следва да имат за цел преодоляването на съществуващите слабости на пазара и недостатъчното финансиране, особено с оглед на осигуряването на връзка между дружествата и научните организации. По регионалната политика на ЕС и рамковите програми за научни изследвания се оказва подкрепа на

⁷ COM(2010) 245.

регионите за приемането на „интелигентни стратегии за специализация“, за да увеличават конкурентоспособността си чрез разработването на сфери за иновациите. Като се взема пример от вече реализираните успехи, е необходимо да се разработят по-конкурентоспособни групи от предприятия и мрежи в световен план както в областта на традиционните сектори, така и в сферата на научноизследователската и развойната дейност и иновациите. Чрез местните групи от предприятия, които са свързани на европейско равнище, може да бъде постигната критичната маса от научноизследователска и развойна дейност и иновации, компетенции, средства, ползотворен обмен на идеи и предприемачески инициативи. Необходимо е обаче да се консолидират и направят по-ефективни различните инициативи във връзка с групите от предприятия.

С настоящата общностна рамка за държавните помощи за научноизследователската и развойната дейност и иновациите се предоставя премия в интензитета на помощта за съвместни проекти в областта на научноизследователската и развойната дейност и иновациите, т.е. ако проектът се осъществява в най-малко 2 държави-членки или включва сътрудничество с МСП. Също така с тази рамка се дава възможност на държавите-членки да уведомяват за помощи за насърчаване на изпълнението на важни проекти от общоевропейски интерес съгласно член 107, параграф 3, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз. Държавите-членки биха могли да бъдат насърчавани да използват този инструмент.

Комисията:

- *ще постави началото на инициатива за насърчаване на широкото и своевременното разгръщане, възприемане и предлагане на пазара на конкурентноспособни главни базови технологии;*
- *ще насърчава промишлените изследвания, разработването и иновациите по отношение на усъвършенстваните производствени технологии на базата на инициативата „фабрики на бъдещето“, за да улесни модернизирването на промишлената база на ЕС и за да се отговори на предизвикателствата пред обществото, като например енергийната ефективност, изменението на климата и недостигът на ресурси;*
- *ще насърчава инициативи, свързващи висшите учебни заведения и бизнеса, за да се подобри ситуацията във връзка с висококвалифицираната работна сила в Европа, като например инициатива за електронните умения, акцентираща върху напредналите ползватели на ИКТ в промишлеността, и пилотното действие във връзка с форума за университети и бизнеса, по което се осигурява финансиране за своеобразни „съюзи на знанието“ между университети и бизнеса;*
- *ще насърчава новите бизнес концепции и свързаните производствени технологии, поставящи акцента върху разработването на устойчиви концептуални продукти съобразно нуждите на потребителите в сектора както на текстилните стоки и облеклото, така и на другите големи потребителски пазари;*
- *ще разработва стратегически подходи за увеличаване на потенциала за ползотворен обмен между сектори, включително традиционните производствени отрасли и МСП;*
- *ще представи нова стратегия за конкурентноспособни в световен план групи от предприятия и мрежи, включително конкретно действие за стимулиране на конкурентноспособните в световен план групи от предприятия и мрежи както в областта на традиционните отрасли, така и в новите сектори (2011 г.);*
- *ще насърчава паралелното уведомяване за помощи за съвместни трансгранични проекти в научноизследователската и развойната дейност и иновациите.*

Държавите-членки се приканват:

- *да насърчават по-тясната координация между политиките за главните базови технологии, за да се оползотворят максимално полезните взаимодействия и допълването при разгръщането на технологиите;*
- *да насърчават „интелигентната специализация“ чрез регионалните политики на ЕС за развитието на групи от предприятия и за подобряване на резултатите на регионите по отношение на иновациите.*

5.2. База от компетенции

Осъвременяването на базата от компетенции в Европа ще бъде една от основните цели на водещата инициатива „Програма за нови умения и работни места“. Тя ще допринесе за подкрепа на промишлената база на Европа, като по нея ще се осъществяват дейности за подобряване на функционирането на нашите пазари на труда и да се гарантира, че работната ни сила притежава необходимите компетенции. Въпреки че безработицата вече достигна високи стойности, европейската промишленост все още трудно намира работниците и служителите с необходимите компетенции за свободните работни места. Очаква се това разминаване да се увеличава, като се вземе предвид намалението на активната работна сила поради демографските промени. Модернизирването на промишлените структури ще изисква нови компетенции,

нови условия на работното място и по-чести промени в професионалното развитие. За да се справят работниците и служителите с тези процеси, е необходимо да получат подкрепа чрез гъвкавата сигурност в ученето през целия живот. Необходимо е по-тясно сътрудничество между националното, регионалното и местното ниво на държавното управление с участието на социалните партньори. Ролята на Европейския социален фонд трябва да се увеличи, за да **подпомага изпълнението на активните политики на пазара на труда и за да могат работниците и служителите в по-голяма степен да отговарят на изискванията на работните места**. Необходима е по-тясна координация в областта на **образованието и обучението** между публичния сектор и партньорите от сферата на промишлеността. По-конкретно е от основно значение да се увеличи броят на дипломираните лица в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката и да се подобри качеството на техните знания. Броят на средноквалифицираните работници и служители също трябва да отговаря на търсенето от страна на бързоразвиващите се сектори, като екологията и енергетиката. Политиките на равнището на ЕС могат да имат значителна добавена стойност, особено като благоприятстват обмена на информация и най-добри практики.

Комисията:

- *ще насърчава работата в мрежа на промишлеността и на органите на държавите-членки в областта на образованието и труда, за да обменят информация и най-добри практики по отношение на стратегиите за пазарите на труда и компетенциите;*
- *ще предложи ръководни принципи за рамковите условия за разкриване на работни места, включително за инвестициите в развитието на дипломираните лица в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката.*

Държавите-членки се приканват:

- *да използват повече Европейския социален фонд за усъвършенстване и реорганизиране на компетенциите.*

6. ИЗВЛИЧАНЕ НА ПОЛЗИ ОТ ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА

6.1. Търговско и международно регулиране

Успешната либерализация на търговията, което се осъществи, наред с другото, и чрез многостранните и двустранните споразумения, и намалението на разходите за транспорт и съобщения допринесоха за създаването на динамичен световен пазар и бърз растеж на новите пазари за износа на ЕС. Новите бързо развиващи се икономически сили, като Китай, Индия и Бразилия, **бързо навакхват все още съществуващата разлика** с индустриалния свят, що се отнася до **производителност и иновации**. Поради това е необходимо промишлеността да продължи да оползотворява тези пазарни възможности чрез реструктуриране и модернизиране, за да запази конкурентното си предимство. Произтекоха ясни ползи за промишлеността на ЕС от тези нови тенденции при възстановяването след кризата, когато бързо развиващите се пазари генерираха значителен растеж. В съобщението „Търговия, растеж и световни въпроси“⁸ („*Communication on Trade, Growth and World Affairs*“) се установява новият подход на Комисията за търговската политика в рамките на стратегията „Европа 2020“.

⁸ COM(2010) 612.

Следва също така да бъдат направени конкретни усилия, за да се гарантира, че този нарастващ конкурентен натиск от страна на бързо развиващите се икономики не се дължи на **стратегии за растеж, които са базирани до голяма степен на протекционистични мерки** за насърчаване на износа и възпрепятстване на вноса. Несъмнено бяха наблюдавани тенденции на неправомерна употреба на нетарифни пречки пред търговията, скрити субсидии, дискриминационни обществени поръчки, принудителни трансфери на технологии, манипулирани обменни курсове и слабо съблюдаване на правилата на социалната защита и опазването на околната среда. Ето защо е от основно значение да се продължи да се следи отблизо такава държавна намеса, която нарушава конкуренцията, и да се предприемат целесъобразните мерки. **Стратегията на ЕС за достъп до пазара** е важно средство с оглед на различните видове пречки пред търговията, с които се сблъскват европейските дружества на пазарите на трети държави. При укрепването на стратегията особено внимание ще трябва да се обърне на сфери, като обществените поръчки, преките чуждестранни инвестиции и ограниченията върху износа на суровини. Също така от ключово значение са ефективната защита и спазването на правата на интелектуална собственост и географските означения в трети държави, за да могат европейските предприятия, особено тези в иновационните сектори, да навлязат и да се конкурират на пазарите на трети държави.

Инструментите за търговска защита са също така първостепенни по своята важност за защитата на промишлеността на ЕС от нелоялни практики. Те трябва да станат по-достъпни, особено за МСП. В по-общ план следва да се полагат непрекъснати усилия за изпълнението, наблюдението и спазването на сключените многостранни и двустранни споразумения.

Успехът в условията на новата световна икономика, която се характеризира с интензивни връзки, зависи от **способността на предприятията да навлязат на международните пазари и да използват световните вериги на стойността**. Осъществяването на тези цели би било значително улеснено от съществуващата многостранна система, основаваща се на правила и предлагаща надеждни перспективи за ефективно правоприлагане и уреждане на спорове, както и от разширяването и укрепването на по-тясното световно сближаване на правните разпоредби и стандартите за търгувани стоки и услуги. Наред с това тази многостранна система следва да бъде допълнена с регионални и двустранни споразумения. Следва да се обърне внимание на нови сфери, включително политиката в областта на конкуренцията, държавните помощи и преките чуждестранни инвестиции.

По отношение на регулирането особено неотложни са нуждите от съвместими в световен план правила и стандарти за **най-новите търгуеми стоки, услуги и технологии**. Определянето на правилата и стандартизацията следва да се базира на принципите за по-добро регулиране и по този начин да бъдат във възможно най-голяма степен разходно ефективни. Крайната цел е сближаването на правилата и стандартите на международно равнище, когато това е възможно. В противен случай следва да бъдат използвани механизмите от Споразумението на СТО относно техническите пречки пред търговията (ТПТ). Също така ЕС ще се стреми да предотвратява създаването на нови нетарифни пречки и да насърчава добрите регулаторни практики в своите двустранни разговори с основните си партньори.

В случаите, когато европейското законодателство налага **изисквания за проследимостта**, те допринасят за качеството и безопасността на продуктите и се

прилагат към вноса и произведените в ЕС стоки. В някои случаи ЕС може да прецени за уместно да предложи обхватът на тези изисквания да бъде разширен към неговите търговски партньори. За Европейския съюз е от особен интерес установяването на **по-тясна икономическа интеграция със съседните държави** чрез Европейската политика на съседство. Сключването на споразумения за оценка на съответствието и приемане на промишлени продукти, основаващи се на уеднаквяване с ЕС, може да гарантира свободното движение на стоки. По-тясната икономическа интеграция със съседните държави в някои сфери на единния пазар може да породи конкретни ползи за двете страни и да има благоприятен ефект за търговията и инвестициите. ЕС ще предвиди също така по-голям дял от средствата по линия на Европейския инструмент за съседство и партньорство за развитие на дейности, свързани с изграждането на капацитет и добро икономическо управление в държавите партньори.

Интернационализацията на веригите на стойността и доставките крие значителен потенциал за растеж, но създава и особени предизвикателства за МСП. Едва 25 % от МСП понастоящем изнасят към пазари в рамките на ЕС и извън него⁹. За да е възможно МСП да излязат на международната сцена, те се нуждаят от подходяща информация и подкрепа на пазарите извън ЕС. Някои държави-членки и бизнес организации вече предоставят този тип подкрепа, но още има много какво да се направи за постигането на по-пълно полезно взаимодействие между усилията, полагани от ЕС, държавите-членки и тези организации. Мрежата „Enterprise Europe Network“ има от известно време важна роля за направляването и улесняването на международното бизнес сътрудничество, особено със Средиземноморските държави, и съдействието с международно измерение от нейна страна за МСП следва да бъде допълнително разширено. Като се основава на опита, придобит със службата за оказване на съдействие на МСП относно правата на интелектуална собственост в Китай (China SME IPR Helpdesk), Комисията ще разшири оказваната от нея подкрепа за защита и спазване на правата на интелектуална собственост, като отделя специално внимание на други ключови пазари на трети държави. При разследванията, свързани с търговска защита, ще се отчита по-особеното положение на МСП: като вносители, ползватели, жалбоподатели или износители.

Комисията:

- *след приключването на конкретни преговори и преди полагането на подписи ще подготвя за Съвета и Парламента икономически анализ на последиците от предложеното за сключване споразумение за ЕС;*
- *ще подготвя за пролетното заседание на Европейския съвет годишен доклад относно пречките пред търговията и инвестициите, в който се съдържат мерки и практики на индустриалната политика, надхвърлящи границите на отделните държави, и в който се очертават приоритетите, отнасящи се до стратегията за достъп до пазара и действията по правоприлагане (от 2011 г. нататък);*
- *ще развие инициативи за международно сътрудничество в областта на регулирането, имащи за цел да доведат до присъединяването на ключовите ни търговски партньори към нови или съществуващи международни схеми и до*

⁹ „Internationalisation of SMEs“ (Интернационализацията на МСП) на ГД „Предприятия и промишленост“, 2010 г.

разработването на съвместими в световен мащаб правила и стандарти. В този смисъл търговските ни споразумения също следва да насърчават използването от нашите партньори на международните правила и стандарти, както и използването от тях на процедури за оценка на съответствието, които не възпрепятстват търговията.

- ще работи за постигането на по-тясна икономическа интеграция със съседните държави, като увеличава ползите от европейския единен пазар в определени области чрез Европейската политика на съседство, и ще отдава в по-голяма степен приоритет на пазарните институции и икономическото управление в отношенията си с партньорите си за развитие (съобщение за търговията и развитието в началото на 2011 г.);*
- ще представи стратегия за подкрепа на интернационализацията на МСП с конкретни мерки, основаващи се на очертаните в „Small Business Act“ политики (съобщение през 2011 г.);*
- ще включва в предложенията на Комисията, когато е приложимо, изисквания за проследимост по отношение на производители от трети държави.*

Комисията приканва Съвета и Европейския парламент:

- да ускорят приемането на предложението на Комисията относно обозначаването на страната на произход на определени продукти, внасяни от трети държави.*

6.2. Осигуряване на достъп до суровини и ключови продукти

За конкурентоспособността, иновациите и заетостта в промишлеността е от огромно значение да съществува достъп до суровини, който е сигурен, надежден, на разумни цени и равнопоставен. Сигурността на доставките на суровини не е свързана толкова със зависимостта от внос, колкото със степента на диверсификация на доставчиците и тяхната надеждност, независимо от местоположението им. **Съществуването на добре функциониращи световни пазари** на суровини и основни стоки е от ключово значение за постигане на ефикасно разпределение на световните ресурси и е предпоставка за технологичен напредък. Краткосрочните колебания обаче на цените на тези пазари изискват осигуряването на защита срещу сериозни рискове, като същевременно утвърждаването в световната икономика на държави с бързо развиващи се пазари увеличава конкуренцията за тези ресурси в световен мащаб.

Във връзка с тези въпроси Комисията поде през ноември 2008 г. **Инициатива за суровините**, а през юни 2010 г. започна извършването на подробен анализ на търсенето и потенциалния недостиг на основни суровини. Тези инициативи подготвиха почвата за изготвяне на стратегия на ЕС за суровините, в която се отрежда важно място на понятието „верига за добавена стойност“ и която ще продължи да се основава на три стълба с цел: i) да гарантира равнопоставен достъп до ресурсите в трети държави; ii) да допринесе за устойчиви доставки на суровини от европейски източници, и iii) да намали потреблението на първични суровини чрез по-ефективното използване на ресурсите и чрез по-широкото навлизане на рециклирането.

Необходими са нови правила и споразумения за **устойчивост на международното управление на суровините и достъпа до тях** на многостранно равнище, а така също и

действия в областта на отделните политики, насочени срещу възпрепятстването на износа и необоснованите ограничения за проучване и добив от страна на трети държави, особено що се отнася до държавите — стратегически партньори, и до африканските държави. С важно значение е също и строгото прилагане на съществуващите правила на ЕС в областта на конкуренцията при случаи на антиконкурентни споразумения или пазарна концентрация, представляващи заплаха за достъпа до суровини. Освен това, трябва да бъде насърчавано развитието на **добивните технологии и на технологиите за преработка**, което ще доведе също така до по-ефективно използване на ресурсите, рециклиране, преминаване към заместители и увеличаване на употребата на суровини от възобновяеми източници, за да се намали критичната степен на зависимост на ЕС от първични суровини и за да се подобри екологичното равновесие посредством, наред с друго, повишена употреба на вторични суровини (скрап), на изнасяно за трети държави остаряло електронно оборудване и превозни средства, прилагане на регламента за превоз на отпадъци, повторна употреба или рециклиране на продукти и материали съобразно договорени минимални стандарти. Насърчаването на по-ефективното използване на собствените ресурси на ЕС, на рециклирането и на засиленото преминаване към заместители, също трябва да се прилага като част от рамковите условия за **устойчиви доставки и управление на суровините на територията на ЕС**. Увеличаването на инвестициите за откриването на нови находища на суровини в ЕС може да бъде насърчено чрез обмен на най-добри практики в областта на земеползването и морското пространствено планиране, а така също и в областта на административните условия за проучване и добив, като същевременно се гарантира устойчивост. Ключово място има и насърчаването на инвестициите в нови и по-ефективни технологии за проучване и добив. В някои от секторите, като хранително-вкусовата промишленост, въпросът за конкурентните доставки на устойчиви суровини е част от селскостопанската политика на ЕС.

Комисията:

- *ще представи Стратегия за суровините, в която ще се съдържат предложения за насърчаване на по-добри рамкови условия за устойчиви доставки на съществуващите на територията на ЕС първични суровини, за по-широка употреба на рециклирането и за намиране на заместители за другите суровини (2010 г.).*

7. НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРОМИШЛЕНОТО МОДЕРНИЗИРАНЕ

7.1. Ресурсна, енергийна и въглеродна ефективност

Промислеността на ЕС трябва да ускори прехода си към икономика с ниски въглеродни емисии и ресурсна и енергийна ефективност. Борбата срещу изменението на климата и повишаването на ресурсната ефективност може да доведат до намаляването на разходите и по-слабото въздействие на промишлеността върху околната среда вследствие на по-ефективното използване на ресурси и енергия. Действията в тази посока придобиват все по-голямо значение както за постигането на устойчиви растеж и заетост, така и за спечелването на конкурентно предимство предвид увеличаващата се конкуренция в световен мащаб за ресурси и съображенията от екологично естество. Подготвяната водеща инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ ще предостави рамката за постепенното и всеобхватно прекъсване на връзката между въглеродните емисии и използването на ресурси от една

страна, и икономическия растеж, от друга. Също така е необходимо за бъдат разработени конкретни дългосрочни мерки за енергийна ефективност, за да се оползотвори потенциалът за енергоспестяване в промишлената, енергийната и транспортната система. Пътната карта на ЕС за постигането на икономика с ниски въглеродни емисии до 2050 г., включваща междинни цели за 2030 г., ще набележи подходи за технологични подобрения и структурни промени в промишлената, енергийната и транспортната система, които са от ключово значение както за стимулирането на иновациите, растежа и разкриването на работни места, така и за повишаването на сигурността на енергийните доставки за ЕС.

В тази връзка е необходима конкретна и реалистична дългосрочна стратегия, която да **стимулира инвестициите в промишлеността, насочени към постигането на въглеродна, енергийна и ресурсна ефективност**. Необходими са научни изследвания и иновации, финансирани с публични и частни средства, както и интелигентно и съобразено с околната среда и с пазарните нужди регулиране, което да се прилага ефективно и безпристрастно на територията на единния пазар. Новата регулаторна уредба трябва да отразява нуждата от преход към икономика с ресурсна ефективност, като отчита потенциалните краткосрочни разходи или тежести. Изместването на въглеродните емисии към други страни и появата на други засягащи промишлеността на ЕС конкурентни недостатъци трябва да бъдат избегнати, за да се предотврати преместването на производството и работните места извън Европейския съюз. Във връзка с международните преговори в областта на изменението на климата ЕС понастоящем работи върху подобряването на мащаба и ефективността на международните пазари на въглеродни емисии, както и върху насочването на международните инвестиционни потоци към научноизследователската и развойната дейност и иновациите в областта на нисковъглеродните технологии. Наред с това ЕС разработва политики, които могат да намалят разходите за дългосрочните климатични и енергийни стратегии чрез широкомащабно улавяне и съхранение на въглерод и чрез други иновативни проекти за енергия от възобновяеми източници.

В рамките на националните планове за енергийна ефективност всички държави-членки са приложили мерки в подкрепа на предприятията за намаляване на тяхната енергоемкост. Някои държави-членки са разработили и конкретни планове за действие, целящи насърчаването на екологичните технологии и/или подобряване на екологосъобразните резултати на конкретни промишлени отрасли. При все това обаче малко на брой държави-членки са разработили към този момент по-обща стратегии за ресурсна ефективност.

При условията на интелигентно регулиране характеризирането на икономиката като цяло с ресурсна ефективност може да стимулира промишлената конкурентоспособност на ЕС и да допринесе за постигането на целите на ЕС за опазване на околната среда. Законодателството трябва да се характеризира с **предвидимост и пропорционалност** и да предоставя необходимата за дългосрочните инвестиции **правна сигурност**. Новите политики следва да насърчават иновациите и да отчитат икономическата ефективност, свързана с жизнения цикъл, продължителността на инвестиционния цикъл и решенията за покупки на предприятията и потребителите. При действия в условията на далновидно интелигентно регулиране изпълнението на плановете в областта на околната среда и целите в областта на индустриалната политика могат да бъдат съвместени. Политиките в областта на околната среда и промишлеността трябва да вървят ръка за ръка. Подробна оценка на икономическото и социалното въздействие на законодателството в областта на околната среда, както и преглед на другите разходи и

ползи за обществото, следва да са част от оценката на въздействието, придружаваща регулаторните инициативи на Комисията, и следва да бъдат извършвани и на равнището на държавите-членки. По този начин законодателството в областта на околната среда може да служи като трамплин, а не като пречка, за иновациите и промишленото развитие.

В този смисъл **устойчивата индустриална политика** на ЕС обръща приоритетно внимание на възможностите за устойчив растеж и разкриването на работни места, като осигурява прехода към по-голяма ресурсна ефективност в промишлеността като цяло. Сред другите политики се нарежда политиката по отношение на продуктите, основаваща се на жизнения цикъл в неговата цялост, която надхвърля производствения етап; използването на инструменти като директивата за екодизайн, директивата за етикетиране на енергийната ефективност на домакинските уреди и европейската екомаркировка. Важни са също така и насърчаването на доброволни инициативи на отделните отрасли и мащабното приемане на най-добри практики в областта на управлението на околната среда чрез схемите EMAS (Схема на Общността по управление на околната среда и одит) и ISO14001. Внимателното наблюдение на напредъка ще способства за добиването на ясна представа за неговия мащаб и за посочването на слабостите.

За да развие пазара си за **екологични стоки и услуги**, ЕС трябва да осигури справедлив, прозрачен и благосклонен към иновациите вътрешен пазар с внасянето на подобрения в схемите за стандартизация и сертифициране, с постигането на по-хармонизирано прилагане на достиженията на правото на Съюза (напр. Рамковата директива за отпадъците), по-мащабното използване на екологосъобразни обществени поръчки, разработването на директивата за екодизайн и включването на тези аспекти в споразуменията за свободна търговия.

Постигането на успех във воденето на преговори относно ограниченията, поставяни от недостига на ресурси в световен мащаб (включително ограниченията от екологично естество), ще изисква успешното навлизане на световните пазари на многобройни новаторски технологии. При все това от постепенните, но въвеждани със замах иновации се очаква да доведат до резултати в краткосрочен и дългосрочен план. По-специално следва да се предприеме новаторски подход към **екологичните технологии**, който да следва сходна логика като тази, която бе приета за главните базови технологии и на която се основава Планът за стратегически енергийни технологии (план SET). Бъдещият план за действие в областта на екологичните иновации ще въведе инструменти за определяне на изискванията за разработването и разгръщането на ключови екологични технологии, ще подобри координацията и сътрудничеството между ЕС и държавите-членки при разработването и разгръщането на тези технологии и ще запознава с потенциала на новите технологии. Следва да се обърне внимание на пречките пред трансграничните дейности на предприятията, като се създаде подходяща регулаторна рамка и като се гарантира по-еднообразно прилагане на съществуващите регулаторни рамки.

Комисията:

- *в съответствие с бъдещата пътна карта на ЕС за постигането на икономика с ниски въглеродни емисии до 2050 г. ще разработи дългосрочни секторни промишлени стратегии и политики, които да спомогнат за прехода към икономика с ниски въглеродни емисии и ресурсна и енергийна ефективност;*

- ще наблюдава устойчивостта на конкурентоспособността, включително доброволните инициативи на отделните отрасли, насочени към устойчиво управление на ресурсите;
- ще преразгледа плана за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика и ще прецени възможното включване на нови продукти в обхвата на Директивата за екодизайн (2012 г.);
- ще обяви началото на план за действие в областта на екоиновациите, с който да осигури търговската реализация и развитието на ключови екологични технологии.

Държавите-членки се приканват:

- да насърчат по-тясната координация между политиките за екологични технологии, за да се оползотворят максимално полезните взаимодействия и допълването при разгръщането на технологиите, включително политики за насърчаване на търсенето, особено в областта на екоиновациите.

7.2. Структурен свръхкапацитет

Важен приоритет за новата индустриална политика трябва да бъде подпомагането на промишлеността на ЕС да се възстанови своевременно от икономическата криза и да пристъпи към неизбежните вследствие на нея промени. По-специално, появата на структурен свръхкапацитет в някои промишлени отрасли изисква конкретни за случая решения на равнището на отделните предприятия, които могат да варират от възприемането на нови бизнес модели и продукти до окончателното напускане на пазара. Основната отговорност за реструктуриране с цел осигуряване на конкурентоспособност и жизнеспособност в бъдеще се отрежда на предприятията и социалните партньори, тъй като опитът показва, че най-бързо и ефективно е структурното приспособяване, основаващо се на конкурентоспособността.

Насоките за помощи за оздравяване и реструктуриране разрешават предоставяне на държавни помощи само ако те допринасят за реструктуриране, което може да възстанови дългосрочната жизнеспособност на бенефициерите без допълнително подпомагане, и ако се придружават от съответното финансиране от страна на бенефициера и от мерки за отстраняване на причиненото нарушаване на конкуренцията. Изводите, направени вследствие на кризата, ще послужат за преработването на Насоките за помощи за оздравяване и реструктуриране.

Държавите-членки трябва също да окажат подкрепа за преразпределение на труда в рамките на система за гъвкава сигурност. Прилагането на **по-голяма предвидливост по отношение на реструктурирането и по-доброто му управление** биха улеснили наетите лица и предприятията да се адаптират по-лесно към преходи, обусловени от свръхкапацитет и от процеси на модернизация и структурни промени. Съществуващите правила за отпускане на държавни помощи предоставят на държавите-членки множество възможности да използват държавни помощи в подкрепа на осъществяването на промени, т.е. чрез обучение или помощ за научноизследователска и развойна дейност и иновации, или чрез предоставянето на подкрепа за рисков капитал. На европейско равнище Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионният фонд могат да насърчат инвестиции и иновации, за да се заздравят устойчивостта на местните икономики. ЕФРР все повече се ориентира към инвестиции,

които способстват за увеличаване на досегашната скорост, присъща на веригата на стойността както във високотехнологичните, така и в традиционните сектори, и които са насочени към научноизследователска и развойна дейност, иновации и ИКТ. От своя страна Кохезионният фонд инвестира преди всичко в транспортните приоритети на ЕС, чието изпълнение може да подобри физическия достъп, а така също и наличието на екологосъобразна инфраструктура в по-слабо развитите държави-членки. Тези инвестиции помагат на регионите да набележат и разработят свои ниши за иновации, основани на интелигентна специализация.

Разширяването на обхвата на **Европейския фонд за приспособяване към глобализацията** може също да увеличи способността на държавите-членки и регионите да овладеят последиците от кризата и да спомогне за предоставянето на мерки за преквалифициране и други активни мерки на пазара на труда на съкратени работници.

Представителите на работодателите и работниците и служителите са основните действащи лица, които трябва да се споразумеят относно стратегиите за реструктуриране на равнището на предприятията. Това реструктуриране следва да се придружава от интервенции в областта на отделните политики, за да се избегнат социалните сътресения и за да се насърчи придобиването на нови умения и разкриването на нови работни места, като така се предотвратяват масовите съкращения и западането на цели региони или преместването на цели промишлени отрасли и се спомага за икономическото преориентиране и осъществяването на преходите в професионалния живот. През 2003 г. Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC), Business Europe (Конфедерация на европейския бизнес), Европейският център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) и Европейският съюз на занаятчиите, малките и средните предприятия (UEAPME) се споразумяха относно „Насоки за управление на промените и техните социални последици“ (Orientations for reference in managing change and its social consequences). Тези насоки трябва да бъдат преработени, за да се включат в тях придобитите на по-късен етап знания относно най-добрите начини за проявяване на предвидливост по отношение на реструктурирането и за управлението му, както и да се вземе предвид опитът от икономическата и финансовата криза. Актуализираните насоки по въпросите на реструктурирането могат да бъдат от голяма полза за увеличаване на капацитета на предприятията и работната сила да се адаптират към бързо променящи се икономически условия.

Комисията:

- *ще преразгледа подкрепата, оказвана от Съюза за реинтегрирането на съкратените работници на нови работни места, включително чрез преразглеждане на регламента за Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (2011 г.);*
- *ще започне консултация с европейските социални партньори относно европейска рамка за реструктуриране (2011 г.);*
- *ще преразгледа Насоките за помощ за оздравяване и реструктуриране (2012 г.);*
- *чрез политиката на сближаване ще оказва подкрепа на държавите-членки и регионите в областта на диверсифицирането на съществуващите промишлени отрасли, модернизирането на промишления капацитет, насърчаването на*

инвестициите и иновациите с цел възстановяване и заздравяване на устойчивостта на местните икономики;

- *ще представи предложения, целящи ускоряване на прилагането и подобряване на целенасочеността на европейските структурни фондове посредством Петия доклад за сближаването (2010 г.) и новата регулаторна рамка за политиката на сближаване (2011 г.).*

7.3. Работата в областта на корпоративната социална отговорност продължава

Корпоративната социална отговорност може да допринесе за конкурентоспособността и устойчивите резултати на европейската промишленост. Тя спомага за засилването на доверието в бизнеса, което е от значение за създаването на благоприятна за развитието на промишлеността бизнес среда. Финансовата криза показва, че е необходим нов подход за постигане на **баланс между максималното извличане на печалби в краткосрочен план и създаването на стойност, отличаваща се с устойчивост в дългосрочен план.** Европейските предприятия трябва да осъзнават приноса си към устойчивия растеж и създаването на заетост и да имат предвид интересите на наетите лица и гражданите, засегнати от конкретни бизнес решения. Стабилните бизнес етика и ценности могат да допринесат за възстановяването от кризата.

Корпоративната социална отговорност може да изведе европейските предприятия на водещи позиции на пазарите, на които социалната и екологичната тематика заемат все по-важно място. Промишлеността на ЕС е инициатор на редица важни инициативи, целящи постигането на устойчиво управление на ресурсите, като тук се включват инициативата на химическата промишленост „Responsible Care“, инициативата „Global e-Sustainability“ и инициативата „Materials Stewardship Policy“ на Международния съвет по минно дело и метали.

Насърчаването на устойчив растеж предполага предоставянето на потребителите на информация, която им е нужна за да купуват екологосъобразни стоки и услуги. Тук се включва информацията относно въздействието на продуктите и услугите върху околната среда. Комисията ще работи за обща европейска методология за извършването на свързани с потребителски продукти оценки на въздействието, която да се основава на анализ на жизнения цикъл и на обективни критерии.

Комисията:

- *ще представи нова инициатива, свързана с политиката за корпоративна социална отговорност, която да се занимае с нововъзникващи въпроси като бизнеса и правата на човека, както и с разгласяването от страна на предприятията на информацията с отношение към околната среда, обществеността, заетостта и управлението (2011 г.);*
- *ще извърши наблюдение над доброволните инициативи на отделните промишлени отрасли на ЕС, насочени към устойчиво управление на ресурсите; (от 2011 г. нататък);*
- *ще проучи преди 2012 г. възможността за стартирането на инициатива относно въздействието на продуктите и услугите върху околната среда.*

8. СПЕЦИФИКАТА НА ОТДЕЛНИТЕ СЕКТОРИ ИЗИСКВА СЪОБРАЗЕН С НУЖДИТЕ ИМ ПОДХОД

Тъй като всички сектори са важни, Комисията ще продължи да прилага подход, съобразен с нуждите на всеки от тях. За някои видове сектори може да бъдат предприети специфични за отделния сектор инициативи:

- секторна индустриална политика за **космическото пространство**, основана на новите правомощия, предоставени с Договора от Лисабон;
- промишлените отрасли за превозни средства и транспортно оборудване ще играят важна роля в разработването на варианти за **устойчива мобилност**;
- секторите с голям потенциал да се справят с **другите бъдещи предизвикателства пред обществото, като изменението на климата, здравеопазването и сигурността** (например предоставяне на здравни грижи, екологични стоки и технологии, енергоснабдяващи промишлени отрасли и промишлени отрасли, свързани със сигурността);
- **секторите, в които с особена важност са съображенията, свързани с веригата на стойността** (например химическата промишленост, машиностроенето, селскостопанската и хранително-вкусовата промишленост и бизнес услугите);
- конкуриращите се в международен план **енергоемки сектори** се нуждаят от предимствата на предлагащите благоприятни рамкови условия конкурентни енергийни пазари, които ще им позволят да просперират в ЕС (достъп до енергия и суровини на конкурентни цени, лоялна конкуренция на световния пазар и др.).

Обединяващата тема за изложените по-долу инициативи и демонстрационни проекти е насърчаването на промишлените иновации. На практика устойчива конкурентоспособност на европейската промишленост и всички нейни сектори може да бъде постигната само ако промишлеността подобри капацитета си за иновации. В това отношение иновациите следва да бъдат разбирани в по-широк смисъл, който излиза извън технологиите и включва също бизнес модели и организационни модели. Всички сектори трябва да подобрят резултатите си в областта на иновациите, независимо дали са традиционни или нискотехнологични сектори, нови или високотехнологични сектори. Подобряването на този капацитет следва да бъде подкрепено от мерки в областта на отделните политики в случаите, когато пазарът не може сам да предизвика това. Действията в тази връзка ще бъдат осъществявани чрез използването на наличните финансови средства.

8.1 Космическото пространство: двигателна сила за иновации и конкурентоспособност в служба на гражданите

Европейската космическа промишленост се характеризира с високи технологии, висока степен на риск и необходимост от големи инвестиции. Тя се ползва със значителни по размер субсидии в космическите държави, където се основава най-вече на ведомствени програми. Европа вече разполага с добре развита високотехнологична космическа промишленост, която задоволява значителна част от нуждите в световен мащаб от производство, изстрелване и услуги по изстрелване на спътници. Европейската промишленост доставя системи и услуги в областта на далекосъобщенията,

навигацията и наблюдението на Земята, които гарантират сигурността на ЕС, имат значение за усилията за справяне с предизвикателствата пред обществото, като изменението на климата, и благоприятстват конкурентоспособността на европейските промишлени отрасли.

В условията на все по-конкурентна реалност и с появата на нови космически сили Европа трябва да затвърди добрите си резултати, за да даде възможност за процъфтяването на една стабилна и диверсифицирана промишлена база. Европейската космическа индустриална политика следва да обхваща цялата верига на доставки, включително МСП, за да се гарантира по-голяма конкурентоспособност в международен план и независимост в стратегическите сектори (като стартовите съоръжения), а така също и развитието на пазар за космически продукти и услуги, по-специално нови спътникови услуги от GNSS (Глобална навигационна спътникова система), GMES (Глобален мониторинг на околната среда и сигурността) и инфраструктура за спътникови комуникации.

Водещо място в космическата политика заемат три основни съображения с изключителна важност: от социално естество (проучването и използването на космическото пространство могат да допринесат за благосъстоянието на гражданите), от икономическо естество (космическото пространство е извор на знания и двигателна сила за иновации) и стратегическо естество (космическото пространство има важен принос за утвърждаването на Европейския съюз като глобален фактор). Член 189 от Договора за функционирането на Европейския съюз предоставя на Съюза споделена с държавите-членки компетентност в областта на космическата политика с изричната цел да подпомага научния и техническия прогрес, промишлената конкурентоспособност и изпълнението на неговите политики.

За постигането на тези цели, наред с ползите от направените инвестиции и максимизирането на потенциала за космически иновации, Комисията ще продължи работата, свързана с „Галилео“/EGNOS (Европейска геостационарна служба за навигационно покритие) и GMES, и начинанията, свързани с космическото пространство и сигурността.

„Галилео“/EGNOS и GMES са програми, чието разработване е в напреднал стадий и чието завършване и продължение след 2013 г. ще бъде предмет на законодателни предложения през 2011 г., съобразени с по-крупните предложения за многогодишната финансова рамка. Комисията е все така решена да завърши мрежата от спътници „Галилео“ и да въведе нова система за управлението ѝ.

GMES е най-важният, свързан с космическото пространство залог на Съюза за справяне с **изменението на климата**. Ето защо, за да е възможно свързаната с изменението на климата услуга на GMES да функционира, е необходимо инфраструктурата за наблюдение на космическото пространство, предназначена за наблюдение на сушата, океана, атмосферата и качеството на въздуха, както и за незабавно реагиране и сигурност, да бъде завършена.

Космическите приложения са изключително важни инструменти за постигането на **сигурност за гражданите**. Нуждите, свързани със сигурността, може да бъдат обслужвани или посредством координиран национален капацитет или посредством разгръщането на съвместен капацитет. Съюзът трябва да засили партньорството си с държавите-членки, за да гарантира, че мисиите от сферата на сигурността не зависят от

ресурсите на трети държави, и за да осигури континуитет в рамките на предприетите от държавите-членки мисии.

Космическата инфраструктура е от ключово значение и допринася за сигурността и благосъстоянието на гражданите, за които трябва да бъде осигурявана защита срещу рисковете, породени от космически отломки или слънчева радиация. Съществуващият капацитет за защита на отделните държави-членки трябва да бъде доразвит с цел изграждането на надеждна европейска система за **осигуряване на информация за ситуацията в космическото пространство**. Съюзът следва за определи организацията и управлението на тази система, като вземе предвид двойствения ѝ характер и необходимостта от гарантиране на дългосрочното ѝ използване.

Космическото пространство е важен елемент от **политиката на Съюза за научни изследвания и иновации**. Подкрепата, която ще бъде насочена към космическите научни изследвания, ще бъде определена при подготовката на следващата рамкова програма за изследвания и технологично развитие.

Спътниковите комуникации са ключов елемент от космическия сектор както от икономическа, така и от технологична гледна точка. Те допринасят за изпълнението на Програмата в областта на цифровите технологии за Европа, по-специално за преодоляване на разликите по отношение на достъпа до широколентови мрежи. В това отношение важна стъпка е предложението на Комисията за програма за политиката в областта на радиочестотния спектър.

За да е възможно предприемането на тези действия, трябва да се въведат **подобрения в системата за управление**. Първо, Европейският съюз трябва да засили партньорството си с държавите-членки и, в съответствие с член 189 от Договора, да координира усилията, необходими за проучването и използването на космическото пространство. Второ, Договорът от Лисабон създава ангажимент за Съюза „да установява всички подходящи връзки с Европейската космическа агенция“ (ЕКА). Растящата свързаност на Европейския съюз с тематиката на космическото пространство изисква преоценка на отношенията му с ЕКА, което на свой ред изисква постепенното въвеждане на промени в ЕКА. Трето, трябва да бъде осигурена по-добра координация между програмите на ЕС, както и между тях, ЕКА и програмите на държавите-членки.

Съответно внимание трябва да се отдели на **международното сътрудничество**, по-специално с Африка, като то е от ключово значение за космическото пространство, в това число за предлагания от него потенциал за развитие.

Комисията:

- *ще предложи през 2011 г. мерки за изпълнение на приоритетите на космическата политика, основани на член 189 от ДФЕС;*
- *ще прилага космическа индустриална политика, разработена в тясно сътрудничество с Европейската космическа агенция и държавите-членки.*

8.2. Устойчива мобилност

Разработването и мащабното внедряване на технологии за **незамърсяващи и енергийно ефективни превозни средства** са възможност за оказване на значително

въздействие върху емисиите на парникови газове, замърсяването на въздуха и шума и за укрепването на водещото място на Европа на пазара в автомобилния сектор. Наред с обявената през април 2010 г. стратегия¹⁰ ще е необходимо крупно финансиране за инвестиции в инфраструктурата, включително пилотни проекти за демонстрирането на новаторски технологии в конкретни градове и региони. Водещата позиция на промишлеността на ЕС в ключовите технологии трябва да бъде разгърната, особено в областта на използваните при акумулаторните батерии технологии и възможните заместители на лития. Трябва също да се проучат възможностите за нови видове стоки и услуги.

В доклада ELECTRA се обръща внимание на потенциала за разгръщане на технологиите относно натрупването на енергия за железопътната система и относно автоматичното следене на влаковете, което би било от полза за значителното увеличаване на енергийната ефективност, включително чрез хибридиране на моторите с дизелова тяга и чрез системен подход към системите за натрупване на енергия за електрическо задвижване, разположени на борда и до коловоза. На сектора са нужни повече инвестиции в научни изследвания, симулации и изпитване на технологии, насочени към по-нататъшното хармонизиране на стандартите в рамките на ЕС и извън него. Високоскоростните влакове са пазар със сериозна конкуренция от страна на участници извън ЕС. По-голямото сътрудничество между европейските предприятия при разработването на високоскоростни влакове може да породи предимства и тази възможност трябва да се проучи в дълбочина. Във всеки случай на европейския пазар следва да се гарантира лоялна конкуренция.

Авиационно-космическата промишленост и някои сегменти от **морската индустрия** са с висока конкурентоспособност и представляват като цяло успешно развиващи се отрасли на промишлеността на ЕС. Същевременно, ще са необходими действия за увеличаването на ефективността и намаляването на последиците за околната среда. Подкрепа за научни изследвания и иновации в т.нар. „зелена авиация“ е вече налице в значителни размери чрез предприятието „Чисто небе“. За разработването на по-екологосъобразна авиация и кораби с ниски емисии и за намирането на решение на екологичните проблеми, ще бъдат необходими множество последователни иновации. Алтернативните горива, изпълнението на инициативата „Единно небе“ и допълнителното намаляване на шума от въздухоплавателните средства са сред приоритетите на съществуващата и наложила се програма за политика в областта. Важна възможност за корабостроенето в ЕС е участието му в изграждането и осигуряването на надеждната експлоатация на разположените в морето вятърни електрогенериращи платформи и необходимите за тяхното обслужване плавателни съдове.

Комисията:

- *ще предложи платформа по темата за незамърсяващите и енергийнонеэффективните превозни средства, която да обедини държавите-членки, промишлеността и други заинтересовани лица, за да се осигурят инфраструктурни инвестиции, включително пилотни проекти, и да се даде начало на инициативи за научни изследвания в областта на ключовите технологии и материали (2012 г.);*

¹⁰ „Европейска стратегия за незамърсяващи и енергийнонеэффективни превозни средства“, COM(2010)186, 28.4.2010 г.

- ще обяви началото на Стратегическия план за транспортните технологии (2011 г.), включително стратегическа инициатива за незамърсяващите транспортни системи и пакет относно електронната мобилност, целящи увеличаването на ефективността и безопасността на транспортния сектор;
- ще предприеме проучване на осъществимостта на демонстрационни проекти относно натрупването на енергията за железопътната система и хибридизирането на моторите с дизелова тяга, което би позволило демонстрацията и по-нататъшни проекти за научни изследвания за увеличаване на енергийната ефективност и засилване на конкурентоспособността (покана за представяне на предложения през 2012/2013 г.);

8.3. Справяне с предизвикателствата пред обществото

Фармацевтичният отрасъл и здравеопазването (включително медицинските изделия) — два взаимосвързани промишлени отрасли на ЕС, са водещи в световен мащаб отрасли, които имат съществено значение при намирането на нови медицински методи за лечение и лекарства и за подобряването на здравето и качеството на живот на гражданите на ЕС, особено на застаряващото население. Във връзка с това е необходимо партньорство между частния и публичния сектор, което с цел осигуряване на по-бърз достъп до лекарства и лечение да се опира на корпоративната отговорност и по-голямата прозрачност, като същевременно насърчава иновациите и увеличената конкурентоспособност в промишлените отрасли. Съвместното предприятие „Инициатива за иновативни лекарства“ се основава на такова публично-частно партньорство и има за цел да осигури по-бързодействащи и по-безопасни лекарства. Наред с това, постигането на по-голяма прозрачност и по-добра координация между системите на държавите-членки за ценообразуване и възстановяване на плащания би спомогнало за избягването на ненужни забавяния в достъпа до пазара и би подобрило функционирането на вътрешния медицински пазар. Освен това Комисията ще стартира пилотно европейско партньорство за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве¹¹.

Отрасълът на сигурността на ЕС разполага със силно фрагментиран вътрешен пазар и слаба промишлена база. Националните регулаторни рамки се различават в значителна степен една от друга, а пазарът за продукти в областта на сигурността е силно диверсифициран и обхваща продукти от камери до сложни системи за сканиране. За да осигурят система за сигурност, производителите, системните интегратори и доставчиците на услуги трябва да работят в тясна връзка с клиентите. От особена важност е да бъде разработена бързодействаща система за одобряване на приоритетни технологии, да се направи значителна следваща крачка напред в хармонизирането и стандартизацията, да се обмисли възможността за координирани обществени поръчки и да се ускорят научните изследвания в областта на технологиите, свързани със сигурността, включително тези с двойна употреба. По последния въпрос Комисията ще координира усилията си с Европейската агенция по отбрана.

Строителният сектор също може да има значителен принос в борбата с изменението на климата и с други промени от екологично и социално естество. Преразгледаната директива относно енергийната ефективност на сградите има амбицията да осигури

¹¹ COM(2010)546.

преминаването на сградите в Европа към нулево нетно потребление на енергия, считано от 2021 г., като същевременно с въвеждането на по-строги изисквания за енергийните характеристики ще бъдат определени нови стандарти за сградите. Това е възможност за строителния и ремонтния сектор.

Пазарите за органични продукти с високо търсене и благоприятна законодателна рамка могат да играят важна роля за преминаването на ЕС към по-устойчива икономика. При все това ще са необходими подходящо законодателство, както и подходящи рамкови условия, за да се окуражи използването за промишлени цели на възобновяеми суровини (напр. дърво и хартия, но също така биопластмаса, смазочни биоматериали, фармацевтични продукти) и да се гарантира устойчивост. Технологичните иновации трябва да бъдат окуражавани посредством демонстрационни проекти, а за новите технологии трябва да бъдат разработени европейски и международни стандарти. Трябва да продължи започнатата работа по етикетването на конкретни продукти (напр. екомаркировка) и по създаването на ръководства и мрежи в областта на обществените поръчки.

Комисията:

- *ще положи основите на процес, посветен на здравеопазването и фармацевтичните продукти, в който да участват държавите-членки, съответните отрасли и други заинтересовани лица, и чиято цел ще бъде насърчаването на корпоративната отговорност, улеснен достъп до лекарства и увеличаване на конкурентоспособността на фармацевтичния отрасъл; в стремежа си да улесни функционирането на вътрешния пазар за лекарства Комисията ще използва тази възможност, за да преразгледа Директива 89/105/ЕИО във връзка с прозрачността на процедурите за ценообразуване и възстановяване на разходи;*
- *ще представи инициатива за отрасъла на сигурността, в това число бързодействаща система за одобряване на приоритетни технологии, определяне на приоритети в хармонизирането и стандартизацията и идеи за координиране на обществените поръчки, а така също и създаване на платформа за европейска сигурност и технологии с двойна употреба (от 2012 г. нататък);*
- *ще разработи стратегия за устойчива конкурентоспособност на строителния сектор, за да се осигурят подходящи рамкови условия за вътрешния пазар на строителни продукти и услуги, да се подобри ресурсната ефективност и екологосъобразните резултати на строителните предприятия и да се насърчава придобиването на знания, иновациите и технологичното развитие с цел посрещането на новите социални нужди и намирането на отговор на климатичните рискове (2011 г.);*
- *ще подsigури условията за създаване на пазари за биопродукти, като внесе подобрения в съответното законодателство и рамковите условия за използване в промишлеността, като насърчава иновациите чрез демонстрационни проекти и като разработва европейски и международни стандарти (2012 г.).*

8.4. Нови стимули за конкурентоспособността на ЕС чрез веригата на стойността

ЕС трябва да обръща по-сериозно внимание на производствената верига на стойността. Както се посочва по-горе, промишлеността зависи във все по-голяма степен от влагането на суровини и междинни стоки, а така също неимоверно много зависи от отраслите, предоставящи бизнес услуги, които придават добавена стойност и способстват за създаването и предлагането на пазара на нови стоки и услуги. Така новосъздалото се положение изисква възприемането на нов подход към индустриалната политика, при който се обръща по-сериозно внимание на взаимнообвързаността.

Добър пример за илюстриране на необходимия нов подход предлага химическата промишленост. Въпреки икономическата криза **химическата промишленост** запазва високата си конкурентоспособност и е една от движещите сили на преработващата промишленост на ЕС. Тя се справя успешно в международен план с дял от 24 % от световния пазар, но е изправена във все по-голяма степен пред конкуренцията на Китай, Индия и Близкия изток. В качеството си на промишленост за междинни стоки, отрасълът разполага с огромен потенциал за увеличаването не само на конкурентоспособността, но и за подобряването на екологосъобразните резултати на следващите по веригата промишлени отрасли чрез иновации в областта на веществата и материалите. Групата на високо равнище за химическите вещества изтъква редица

възможни заслуги на промишлеността за намирането на отговори на ключовите предизвикателства пред обществото в ЕС, като увеличеното използване на възобновяеми материали, повишаването на енергийната ефективност и намаляването на потреблението на вода и др.

Цялата европейска верига за доставка на храни преживява период на адаптация вследствие на променящите се предпочитания на потребителите, недостига на ресурси, фактори от демографско, здравно и екологично естество и безпокойствата на клиентите относно безопасността на храните, здравето и цените. **Селскостопанската и хранително-вкусовата промишленост на ЕС** са с висока конкурентоспособност и представляват 2 % от европейския БВП и 13,5 % от общата заетост в преработващата промишленост. Въпреки това обаче спешно се налага тези въпроси да намерят отговор, също както и нарушеното равновесие на силите при воденето на преговори между производители и търговци в селскостопанската и хранително-вкусовата промишленост, а е необходимо и подобряване на ефективността на снабдителните структури и улесняване на реструктурирането им.

Промишлеността на ЕС, свързана с **текстила, облеклата и кожарството**, е в процес на структурни преобразувания в продължение на повече от 20 години. Технологичните промени заедно с традиционните силни страни, изразяващи се в дизайн и качество, правят пробив на големи потребителски пазари извън сектора, като облеклата за спорт на открито, луксозните продукти или обувките. Вследствие на това персонализирането на потребителски стоки за масова употреба е все по-често срещано явление, което предлага нови пазарни възможности за европейското производство. Специализираните продукти с висока добавена стойност вече представляват значителен дял от дейността на сектора, като се увеличава и дялът на продукцията и създадената добавена стойност, предназначени за предоставянето на съобразени с конкретни нужди продукти на други сектори, като здравеопазване, строително инженерство или авиационно-космическа промишленост. Това е възможно благодарение на вложените значителни усилия в научноизследователска и развойна дейност и иновации, които обогатиха експертния опит и заздравиха устойчивостта на сектора. От изключително значение е да бъдат насърчавани нови бизнес концепции и свързаните с тях производствени технологии, предназначени за разработването на устойчиви концептуални продукти, съобразени с желанията на клиентите, в сектора на текстила и облеклата, а така също и на други големи потребителски пазари.

По-специално, важни движещи сили за икономическите и социалните иновации в други сектори са **културните и творческите индустрии**. Дизайнът, архитектурата и рекламата имат важна роля за насърчаването на инвестициите, напр. в строителството, новите потребителски технологии, екологосъобразните концепции и цифровата икономика. Така също мобилността и логистичните услуги придобиват все по-голямо значение за функционирането на веригата на стойността и позволяват производство на принципа „точно навреме“ (just-in-time). Постигането на по-тясно сътрудничество между тези промишлени отрасли и ЕС, държавите-членки и отговорните за изработване на политики регионални и местни фактори ще увеличи приноса на тези отрасли към икономиката като цяло.

Комисията:

- *ще следи работата на групата на високо равнище по конкурентоспособността на отрасъла за химикали, особено във връзка с намирането на отговори на ключови предизвикателства пред обществото чрез партньорства за иновации;*
- *ще използва форума на високо равнище в хранително-вкусовата промишленост, за да гарантира по-доброто функциониране на веригата за доставка на храни;*
- *ще предложи стратегически инициативи въз основа на зелената книга, озаглавена „Отключване на потенциала на културните и творческите индустрии“, в това число съобщение относно ключовите аспекти на конкурентоспособността на модната индустрия, стартиране на Европейски алианс на творческите индустрии и Европейски алианс на индустрията за мобилни комуникации и индустрията, свързана с мобилността, с участието на лицата, отговорни за разработването на политики, и представители на отраслите (2011 г.).*

8.5. В отговор на опасенията на енергоемките промишлени отрасли

Европа трябва да повиши международната си конкурентоспособност и като ускори прехода в енергоемките промишлени отрасли (стоманодобив, цветна металургия, целулозно-хартиена и химическа промишленост) към ресурсоефективна икономика с ниски въглеродни емисии. Това ще бъде направено в координация с предстоящата водеща инициатива относно ефективното използване на ресурсите и плана SET. Инвестициите в нисковъглеродно производство дават добра възможност на енергоемките промишлени отрасли да повишат конкурентоспособността си и да намалят зависимостта си от бъдещите цени на енергията.

Енергоемките промишлени отрасли участват със значителен дял във веригата на стойността на производствените промишлени отрасли в ЕС и заемат водещо място в световен мащаб по отношение на енергийната си ефективност. Те са неразделна част от промишлената верига на стойността и произвеждат немалка част от промишлените продукти, допринасящи за намаляването на въглеродните емисии. По тази причина енергоемките промишлени отрасли трябва да могат да разчитат в бъдеще на условия за конкурентоспособно производство в Европа. Това означава, че трябва да се вземе предвид рискът от изместването на въглеродните емисии към други страни при енергоемките промишлени отрасли, в това число рискът от възможните косвени последици от увеличението на цените на електроенергията вследствие на търговията с емисии.

Благодарение на технологичните платформи и инициативите за водещи пазари (Lead Market Initiatives) се разработват нови **технологии и техники за нисковъглеродно производство**, предназначени за енергоемките промишлени отрасли за преработка на суровини. При все това са необходими подходящи рамкови условия и допълнително публично-частно сътрудничество, за да се гарантира навременното разгръщане и пазарната реализация на тези иновации във всички енергоемки промишлени отрасли.

Комисията:

- *ще предложи адаптиране на правилата за държавните помощи, което да позволи подходящо компенсиране за разходите, предизвикани косвено от схемата за търговия с емисии (напр. разходите, прехвърлени върху промишлените отрасли чрез цените на електроенергията), като същевременно се следи за наличието на лоялна*

конкуренция на единния пазар и постигането на целите на Съюза в рамките на международните му ангажименти за намаляване на емисиите;

- ще предложи схема за ниски въглеродни емисии за устойчива промишленост, чрез която ще координира рамковите условия, ще финансира предприемането на действия, събирането на данни и други дейности на ЕС и държавите-членки, за да насърчава разработването и използването на нисковъглеродни технологии в координация с плана SET (от 2011 г. нататък);
- във връзка с дискусията за бъдещи публично-частни партньорства за научни изследвания ще обмисли инициатива за намаляване на въглеродните емисии в енергоемките промишлени отрасли, в която да участват съответните технологични платформи, Европейският съюз и държавите-членки, за да се осигурят необходимите научноизследователска и развойна дейност, стратегии за финансиране и разгръщане на нисковъглеродно производство;
- в партньорство с държавите-членки и промишлеността ще насърчава демонстрационни проекти и използването на производствени технологии със свръхниски въглеродни емисии, включително улавянето и съхранението на промишлени въглеродни емисии, като се избягва нарушаване на конкуренцията (2011—2016 г.);
- във връзка със стратегията „Европа 2020“ ще проучи възможностите за създаването на още механизми за стимулиране на иновациите, свързани с пазара на въглерод, по-специално за най-бързо откликналите предприятия.

8.6 Задълбочаване на секторния подход

Освен това, през 2011 г. Комисията ще проведе консултация със заинтересованите страни относно най-добрите начини за задълбочаване на промишленото измерение на съвместните технологични инициативи и европейските партньорства за иновации, както бе обявено от инициативата „Съюз за иновации“, и относно приоритетите в това отношение.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: НОВА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ИНДУСТРИАЛНАТА ПОЛИТИКА В ЕС

Макар икономическата и финансовата криза да измести усилията на политиките, свързани с промишлената конкурентоспособност, към краткосрочни спасителни и възстановителни мерки, вниманието на отговорните за разработване на политики лица трябва в бъдеще да бъде насочено към дългосрочните структурни предизвикателства, особено запазването на конкурентоспособността в световен план, изменението на климата, енергията, застаряването на населението, уменията и знанието. В условията на бюджетна дисциплина стратегиите за конкурентоспособност не могат да разчитат на мащабни програми за финансиране и много по-вероятно ще се занимаят със структурни реформи в такива сфери, като подобряване на бизнес средата, модернизиране на публичната администрация, повишаване на капацитета на предприятията за иновации или повишаване на енергийната ефективност. Наред с това може да са необходими мерки в отделните политики, които да придружават започналата структурна промяна в рамките на промишлените отрасли и между тях.

Изпълнението на новата индустриална политика се нуждае и от по-ефективно европейско управление. Разбирането за съществуването на национални сектори и национални промишлени отрасли с няколко допирни точки с други сектори или останалия свят започва да губи смисъл. В днешно време става все по-важно да бъдат определени европейските стратегически промишлени интереси и неkoordinираните **национални решения в отделните политики трябва да отстъпят мястото си на координирани европейски мерки.**

Подобно подобро и амбициозно европейско управление се характеризира с две особености:

- Цялостна и по-добре координирана визия за изработването на политики на европейско равнище, с участието на Комисията и европейските институции, и по-специално Съвета и Европейския парламент. От изключително значение е да се подобрят координацията и свързаността на отделните политики, засягащи конкурентоспособността, включително извършването на „преглед на въздействието върху конкурентоспособността“ на новите предложения в отделните политики.
- По-тясно сътрудничество с държавите-членки и наблюдение на успешността и резултатите на политиките от гледна точка на конкурентоспособността на европейско равнище и на равнището на държавите-членки. Това измерение може да се осъществи в рамките на стратегията „Европа 2020“ и на основание новия член 173 от ДФЕС за индустриалната политика, с който се дава възможност за по-голяма координация на икономическата политика, особено с въвеждането на т.нар. „европейски семестър“, който, наред с друго, следва да допринесе за изработването на по-добре замислени национални програми за реформи¹².

Като част от стратегията „Европа 2020“ Комисията ще изготвя редовно доклади за конкурентоспособността, промишлените политики и реализираните в тях резултати на ЕС и на държавите-членки.

Тъй като много от рамковите условия, които са от значение за една конкурентоспособна и устойчива промишленост, се определят на равнището на държавите-членки, наблюдението следва да обхваща не само резултатите по отношение на конкурентоспособността, но и свързаните с нея политики, включително фактори като бизнес средата, системата за иновации, условията за конкуренция, инфраструктурата, ефективността на публичната администрация и напредъка по отношение на енергийната и ресурсната ефективност. Първоначален анализ на резултатите на държавите-членки по отношение на конкурентоспособността и политиките сочи, че подобрения са нужни във всяко отношение. Този анализ ще бъде задълбочен в бъдеще, като обхване промишлената устойчивост, особено с оглед на предстоящата водеща инициатива относно ефективното използване на ресурсите. Рамката за тази политика на равнището на ЕС, съставена от стратегията „Европа 2020“ с нейните водещи инициативи и член 173 от ДФЕС относно индустриалната политика, предоставя множество възможности, за да бъдат насърчени държавите-членки да ускорят усилията си за въвеждането на такива подобрения, като по този начин допринесат за една по-конкурентоспособна европейска промишленост и икономика, и Комисията ще използва тези възможности в максимална степен.

¹² COM(2010) 250.

Преразглеждането на индустриалната и икономическата политика на държавите-членки може да доведе до **по-добра координация и по-пълно съвместно използване на наличните ресурси**, а правните инструменти могат да способстват за повишаването на рентабилността. Това придобива още по-голямо значение с намаляването на ресурсите и преобладаването през последните десетилетия на комплексни, но фрагментирани рамки за отделните политики.

Този вид наблюдение ще бъде установено с участието на Съвета в състав „Конкурентоспособност“ и на Европейския парламент, и допълнително разгърнато с извършването на партньорски проверки и обмен на добри практики. То е в пълно съответствие с рамката на стратегията „Европа 2020“.

Това наблюдение ще е част от **общото наблюдение на изпълнението на стратегията „Европа 2020“**, но ще се отличава с конкретната си насоченост към резултатите на държавите-членки по отношение на конкурентоспособността и възможността за обмен на опит. Това на свой ред ще допринесе за внасянето на подобрения в националните политики, чието наблюдение се извършва в рамките на националните програми за реформи¹³.

Следните области са особено подходящи за обмен на най-добри практики: намаляването на административната тежест и оценка на въздействието върху конкурентоспособността, „проверки на целесъобразността“ и проверка на спазването на т.нар. принцип „мисли първо за малките“ в националното законодателство, политики за улесняването на достъпа до финансови средства, главни базови технологии, спазване на правата на интелектуална собственост, разработването на стратегии за придобиване на умения във връзка с промишлените нужди, които стават част от концепцията зад националните промишлени политики, особено що се отнася до отделните сектори и до участието на заинтересованите страни. Установяването на по-тясно сътрудничество може да изведе на преден план полезни взаимодействия, възможности за допълване и по-ефективното използване на ресурсите, особено при разработването и разгръщането на главни базови технологии и екологични технологии, а така също в областта на някои конкретни умения, за които не е възможно провеждането на пълен курс на обучение поради недостатъчното търсене на национално ниво. И накрая, макар да е по-разумно обменът на най-добри практики и сътрудничеството да се провеждат на равнището на отделните действия, партньорските проверки са от по-голяма полза при по-обхватни и по-комплексни политики.

При тези действия са възможни разнообразни конфигурации съобразно промяната на националните нужди и обстоятелства. През идните месеци Комисията ще обсъди със Съвета и държавите-членки принципите и начините, по които ще бъдат организирани тези действия, както и обхвата им и реда на приоритетите им. Освен това Комисията ще следи и докладва ежегодно за конкурентоспособността, промишлените политики и реализираните в тях резултати от държавите-членки. Тук се включват промишлените аспекти на по-голям брой политики, които имат по-обща цели, като образованието, научните изследвания, опазването на околната среда или изменението на климата. Особено внимание ще се обръща на проявите за обмен на най-добри практики и действията по сътрудничество. Стратегията „Европа 2020“ е от значение и за програмите за реформа на страните — кандидатки за членство в ЕС. Ето защо страните

¹³ COM(2010)250.

кандидатки и страните потенциални кандидатки следва също да приемат целите, предлагани в рамките на новата интегрирана индустриална политика.

Възприемането на новия подход към индустриалната политика следва да улесни участието на бизнеса и инвеститорите в рентабилно, устойчиво и създаващо работни места промишлено производство в Европа и да подобри международната конкурентоспособност по отношение на производителността и разходите. Така промишлеността на ЕС би имала полза от бързо разрастващия се световен пазар, предлаган от глобализацията. С други думи, през следващото десетилетие Европа би усетила увеличение на промишлената продукция, заетостта и доходите при едновременното намаляване на влиянието на промишлеността по отношение на въглеродните емисии и използването на ресурсите.

Следните индикатори за напредък в тази посока ще бъдат следени с особено внимание:

- повишаването на международната конкурентоспособност, като се сравняват промените в производителността и разходите на ЕС с тези на неговите конкуренти;
- броят на разкритите нови работни места в промишлеността и свързаните с нея услуги, особено що се отнася до броя им в МСП;
- темпът на нарастване на произведената продукция, особено продукцията на екологичните промишлени отрасли;
- делът на средно- и високотехнологичните производствени сектори в общата добавена стойност и заетост в областта на преработващата промишленост

По силата на член 173 ДФЕС Комисията:

- *ще проведе действията, очертани в настоящото съобщение, за внасянето на подобрения в европейската рамка за индустриална политика, като работи в тясно сътрудничество със Съвета и Европейския парламент;*
- *ще докладва ежегодно на Съвета и Европейския парламент относно промишлената конкурентоспособност, съответните политики и реализираните в тях резултати от ЕС и от държавите-членки;*
- *ще стартира партньорски проверки и обмен на добри практики с държавите-членки, за да се подобри сътрудничеството в индустриалните политики в рамките на ЕС.*

Държавите-членки се приканват:

- *да сътрудничат и когато е целесъобразно, да координират индустриалните си политики;*
- *да участват в партньорските проверки и обмена на добри практики.*
-